

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om barndagvård och av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om barndagvård ändras. Det föreslås att lagens rubrik ändras till lagen om småbarnspedagogik, och att det i lagen framhävs att barnets bästa ska beaktas när dagvård planeras och ordnas. Enligt förslaget ska begreppet småbarnspedagogik införas och lagens syften uppdateras och moderniseras. En precisering av ordalydelsen i de paragrafer som gäller kost och verksamhetsmiljö föreslås.

I lagen föreslås bestämmelser om daghemmets gruppstorlek. Det får i en grupp i ett daghem samtidigt finnas högst det antal barn på plats som svarar mot tre personer i vård- och fostringsuppgifter. Enligt de gällande bestämmelserna om personaldimensionering innebär detta att det i en heldagsgrupp för barn som fyllt tre år får finnas högst 21 barn på plats samtidigt och att det i en grupp för barn under tre år får finnas högst 12 barn. Bestämmelsen hindrar emellertid inte att det till exempel bildas grupper som består av barn i olika åldrar, förutsatt att den föreslagna bestämmelsen iakttas.

I lagen föreslås en bestämmelse om att en plan för småbarnspedagogik ska göras upp för genomförandet av barnets fostran, undervisning och vård. I barnets plan för småbarnspedagogik ska målen för barnets utveckling och inläring skrivas in liksom de åtgärder som ska vidtas för att målen ska nås. I planen ska barnets behov av stöd, stödåtgärder och genomförandet av dessa skrivas in. Planen för småbarnspedagogik ska ersätta den nuvarande service- och vårdplanen samt rehabiliteringsplanen. I lagen föreslås också en bestämmelse om delaktighet och påverkan

för barnet och barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare, genom vilken man vill understryka deras möjligheter att delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogiken. Den föreslagna paragrafen om kommunens samarbetskyldighet är ny.

Enligt förslaget ska Utbildningsstyrelsen vara sakkunnigämbetsverk för småbarnspedagogiken i stället för Institutet för hälsa och välfärd. Statistikuppgifterna föreslås bli överförda till Statistikcentralen. Beredningen av lagstiftningen om småbarnspedagogik och dagvårdstjänster, liksom förvaltningen och styrningen av desamma, överfördes från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet vid ingången av 2013. Institutet för hälsa och välfärds uppgifter kvarstod oförändrade trots överföringen mellan förvaltningsområdena. Genom propositionen kan överföringen avslutas till denna del. Det föreskrivs att Utbildningsstyrelsen ska göra upp de riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik. Det föreslås att lagen om utbildningsstyrelsen ändras så att den motsvarar de mer omfattande uppgifterna. Enligt förslaget ska småbarnspedagogiken bli en del av Nationella centret för utbildningsutvärderings uppgifter genom att den lag som gäller utvärderingscentret ändras och genom att en bestämmelse om utvärdering tas in i lagen om barndagvård.

De ekonomiska konsekvenserna har beaktats i den kompletterande budgetpropositionen för 2015.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	4
2.1 Barndagvård	4
2.2 Personaldimensionering	5
2.3 Stärkande av delaktighet och påverkan	5
2.4 Sakkunnigt ämbetsverk	6
2.5 Utvärdering	7
3 FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR	7
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
4.1 Ekonomiska konsekvenser	9
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	10
4.3 Konsekvenser för barn	11
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	12
DETALJMOTIVERING	15
1 LAGFÖRSLAGENS MOTIVERINGAR	15
1.1 Lag om barndagvård	15
1.2 Lagen om utbildningsstyrelsen	23
1.3 Lag om Nationella centret för utbildningsutvärdering	24
2 IKRAFTTRÄDANDE	24
LAGFÖRSLAG	25
1. Lag om ändring av lagen om barndagvård	25
2. Lag om ändring av lagen om utbildningsstyrelsen	29
3. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering	30
BILAGA	31
PARALLELLTEXT	31
1. Lag om ändring av lagen om barndagvård	31
2. Lag om ändring av lagen om utbildningsstyrelsen	38
3. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering	40

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram av den 22 juni 2011 konstateras det att en lag som gäller småbarnspedagogik ska stiftas och att beredningen av lagstiftningen om småbarnspedagogik och dagvårdstjänster, liksom förvaltningen och styrningen av desamma ska överföras till undervisnings- och kulturministeriet. I programmet konstateras det också att tillgänglig småbarnspedagogik och förskoleundervisning av god kvalitet ska garanteras hela åldersklassen. Samarbetet med social- och hälsovården när det gäller småbarnspedagogiken intensifieras.

Beredningen av lagstiftningen om småbarnspedagogik och dagvårdstjänster, liksom förvaltningen och styrningen av desamma, överfördes från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet genom en lag om ändring av lagen om barndagvård (909/2012, RP 159/2012 rd). Trots överföringen mellan förvaltningsområdena kvarstår de uppgifter som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och Institutet för hälsa och välfärd hade oförändrade. Dessutom skulle barndagvården inte längre vara socialservice i enlighet med socialvårdslagen (710/1982). Överföringen genomfördes så att den inte orsakade några kvalitetsförsämringar i dagvårdssystemet eller förändringar för dem som anlitar dagvårdstjänsterna. Efter överföringen tillämpas delvis socialvårdens bestämmelser på dagvården. De ändringar i lagen om barndagvård och i andra lagar som har samband med den vilka gjordes vid överföringen av barndagvården var avsedda att vara temporära till dess att ny lagstiftning som gäller småbarnspedagogik bereds för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte i december 2012 en arbetsgrupp för en revidering av lagstiftningen om småbarnspedagogiken. Vid beredningen av förslagen till lagstiftning hade arbetsgruppen till uppgift att beakta bl.a. målsättningarna enligt regeringsprogrammet, och förslaget skulle beredas inom ramarna för statsfinanserna. Arbets-

gruppen lämnade sitt förslag till undervisnings- och kulturministeriet i mars 2014. Arbetsgruppens förslag gällde i paragraffform bl.a. lagens tillämpningsområde, mål, ordnandet av småbarnspedagogik, mångprofessionellt samarbete, rätten till småbarnspedagogik, språkliga rättigheter, olika former av stöd för barnets utveckling och lärande, delaktighet och påverkan, förfarande, planering och utvärdering, behörighetsvillkor för personalen, dimensioneringen av personalen och personalstrukturen samt informationsutbyte och hemlighållande av uppgifter. Arbetsgruppens förslag innehöll också synpunkter på bl.a. styrsystem och ordnandet av privata tjänster. Arbetsgruppens förslag motsvarade inte en regeringsproposition, utan många av de helheter och konsekvensbedömningar som arbetsgruppen behandlat kräver fortsatta åtgärder. Det lämnades in flera reservationer till arbetsgruppens förslag. Förslaget sändes på remiss våren 2014.

Regeringen utfärdade den 29 augusti 2013 ett beslut om ett strukturpolitiskt program för att stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och åtgärda hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin. I programmet ingår flera punkter som har betydelse för barndagvården och ordnande av barndagvården. Den viktigaste av dessa är punkt 1.9. Enligt den delas det nuvarande stödet för hemvård lika mellan båda föräldrarna, och den subjektiva rätten till dagvård begränsas till deltid när en förälder är hemma på grund av moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller vårdledighet eller stöd för hemvård på ett sätt som beaktar sociala skäl. Regeringen beslutade i november 2013 om genomförandet av det strukturpolitiska programmet och i mars 2014 om genomförandet av det strukturpolitiska programmet som en del av planen för de offentliga finanserna.

Regeringsprogrammet för statsminister Alexanders Stubbs regering av den 24 juni 2014 baserar sig på regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering, på det strukturpolitiska programmet och på riktlinjerna för genomförandet av det strukturpolitiska programmet och för anpassningen av

den offentliga ekonomin. Enligt regeringsprogrammet för Stubbs regering gäller Kaitainens regeringsprogram för valperioden 2011—2015 och målen enligt det regeringsprogrammet fortfarande. I Stubbs regeringsprogram konstateras det att beredningen av en lag om småbarnspedagogik fortsätter som planerat.

I budgetpropositionen för 2015 har det inte anvisats anslag för revideringen av lagstiftningen om småbarnspedagogiken. Inte heller i statsrådets plan för de offentliga finanserna 2015—2018, som publicerades den 3 april 2014, och de ramar för statsfinanserna som ingår i planen finns det några anslag för genomförande av de reformer som gäller småbarnspedagogiken. Regeringen har den 17 november 2014 beslutat om en komplettering av budgetpropositionen för 2015 och konstaterat att man förbereder sig att inleda den första fasen i lagen om småbarnspedagogik.

2 Nuläge

2.1 Barndagvård

I lagen om barndagvård (36/1973, nedan dagvårdslagen) och i förordningen med samma namn (239/1973, nedan dagvårdsförordningen) finns bestämmelser om barndagvården. Med barndagvård avses anordnande av vård av barn i form av daghemsvård, familjedagvård, lekverksamhet eller annan dagvårdsverksamhet. Barn som ännu inte är läropliktiga kan få dagvård samt om det är påkallat av särskilda omständigheter, även äldre barn, för vilka vård icke ordnats på annat sätt. Enligt 28 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) börjar läroplikten det år då barnet fyller 7 år.

Kommunen ska sörja för ordnande av barndagvård för sina invånare. En kommun kan ordna de uppgifter som hör till barndagvården genom att sköta uppgifterna själv, genom att vara medlem i en samkommun som sköter verksamheten, genom att anskaffa service från någon annan serviceproducent eller genom att serviceanvändaren ges en service-sedel. Kommunen ska sörja för att barndagvård som kommunen ordnar eller övervakar står till buds i den omfattning och med sådana verksamhetsformer som behovet därav

inom kommunen förutsätter. På privat barn-dagvård tillämpas utöver dagvårdslagen även lagen om privat socialservice (922/2011).

Enligt 2 a § i dagvårdslagen ska dagvården stödja dagvårdsbarnens hem i deras uppgift att fostra barnen samt tillsammans med hemmen främja en balanserad utveckling av barnets personlighet. Dagvården ska för sin del erbjuda barnet fortgående, trygga och varma människorelationer, en verksamhet som på ett mångsidigt sätt stöder barnets utveckling samt en med tanke på barnets utgångssituation gynnsam uppväxtmiljö. I enlighet med barnets ålder och individuella behov ska dagvården, med beaktande av det allmänna kulturarvet, främja barnets fysiska, sociala och emotionella utveckling samt stödja barnets estetiska, intellektuella, etiska och religiösa fostran. Då den religiösa fostran stöds ska barnets föräldrars eller förmyndares övertygelse respekteras. Vid främjandet av barnets utveckling bör dagvården stödja barnets uppväxt när det gäller gemensamt ansvar, fred och värnande om livsmiljön. I 1 a § i dagvårdsförordningen konstateras det att målen för fostran även omfattar stödjande av det egna språket och den egna kulturen i fråga om finsk- och svenskspråkiga barn samt samers, romers och olika invandrargrupper barn. Detta stöd ska utformas i samråd med företrädare för kulturen i fråga.

Enligt 2 b § i dagvårdslagen ska kommunen för barn i barndagvård ordna behövt kosthåll på vårdplatsen, om inte annat följer av lekverksamheten på grund av dess art. Detta gäller dock inte kliniska näringspreparat eller därmed jämförbara produkter som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen (364/63), ej heller bekostande av livsmedel då familjedagvård ordnas för barn i samma familj i deras eget hem. I 6 § i dagvårdslagen föreskrivs det att dagvården, i fråga om sanitära och övriga förhållanden, ska vara lämplig för barn och för vård och fostran av barn.

Enligt 7 a § i dagvårdslagen ska det för samordning av rehabiliteringen av barn som är i behov av särskild vård och fostran utarbetas en rehabiliteringsplan för barnet i samarbete med barnets föräldrar och vid behov med socialvården, hälso- och sjukvården och skolväsendet inom kommunen. I dagvårdslagen finns inga bestämmelser om att en all-

män plan ska utarbetas för barnet. Däremot finns det i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), som tillämpas på barndagvård sådan den lyder den 1 januari 2013, bestämmelser om en service- och vårdplan. Enligt den lagen ska när socialvård ordnas en service-, vård-, rehabiliterings- eller någon annan motsvarande plan utarbetas, om det inte är fråga om tillfällig rådgivning och handledning eller om det inte i övrigt är uppenbart onödigt att utarbeta en plan.

År 2012 var sammanlagt 228 981 barn i dagvård i Finland. Detta innebär att 62 procent av alla barn i åldern 1–6 år var antingen i kommunal eller privat dagvård. En majoritet av de barn som var i dagvård, 92 procent, var i kommunal dagvård. Av barnen i kommunal dagvård var 80 procent (168 014 barn) i heldagsvård och 20 procent i halvdagsvård (43 049 barn). Av de barn som var i kommunal dagvård skötes 78 procent i kommunernas egna daghem, 18 procent i kommunal familjedagvård och 4 procent i privata daghem som kommunerna köper tjänster av. I privat dagvård skötes med hjälp av stöd för privat vård 17 918 barn.

2.2 Personaldimensionering

I de bestämmelser som gäller dagvård föreskrivs det inte om gruppstorlek i daghem. Bestämmelserna om förhållandet mellan barn och personal anges i form av relationstal, om vilka föreskrivs i dagvårdsförordningen. Bestämmelser om relationstalen i ett daghem finns i 6 § och om relationstalen i ett familjedaghem i 8 § i dagvårdsförordningen.

I vård- och fostringsuppgifter i ett daghem ska finnas minst en person med stadgad yrkesmässig behörighet som avses i 4 eller 5 § förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (804/92) för varje grupp om högst sju barn som har fyllt tre år och är i heldagsvård. I daghem ska likaså för varje grupp om högst fyra barn under tre år finnas minst en person med ovan angiven yrkesmässig behörighet. Dessutom finns en separat bestämmelse om relationstalet för barn i halvdagsvård. I daghemmet ska i vård- och uppfostringsuppgifter finnas minst en person med yrkesmässig

behörighet för varje grupp om högst 13 barn som har fyllt tre år och är i halvdagsvård. Förordningen som gäller behörighet har upphävts och för närvarande finns bestämmelserna om den behörighet som krävs inom socialvården i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005) som enligt 4 a § i dagvårdslagen tillämpas sådan den lyder den 1 januari 2013. I den lagen föreskrivs det om behörighetsvillkoren för barnträdgårdslärare i 7 § och om behörighetsvillkoren för närvårdare i 8 §.

Dessutom föreskrivs det att om det i ett daghem finns ett eller flera barn som behöver särskild vård och uppfostran, ska detta beaktas i antalet barn som vårdas eller i antalet personer som deltar i vård- och uppfostringsuppgifter, om det inte finns ett särskilt biträde för sådana barn i daghemmet.

I familjedagvård kan samtidigt vårdas högst fyra sådana barn som inte ännu deltar i grundläggande utbildning, familjedagvårdarens egna barn medräknade. Dessutom kan där vårdas ett barn som får förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning, eller som har inlett grundläggande utbildning eller ett sådant barn som är i halvdagsvård som kommunen ordnar och som inleder grundläggande utbildning året efter verksamhetsåret. Dessutom kan två vårdare i ett familjedaghem samtidigt vårda högst åtta barn och utöver dessa i halvdagsvård två, ovannämnda barn som får förskoleundervisning eller som har inlett grundläggande utbildning. Av särskilda skäl och med beaktande av de lokala förhållandena kan tre vårdare samtidigt vårda högst tolv barn.

2.3 Stärkande av delaktighet och påverkan

I dagvårdslagen har det inte funnits bestämmelser om barnets eller barnets förälders eller någon annan vårdnadshavares delaktighet och påverkan. Enligt 13 a § i dagvårdslagen ska på verksamhet som ordnas med stöd av den lagen tillämpas lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, sådan den lyder den 1 januari 2013, om inte något annat föreskrivs i dagvårdslagen.

Enligt 8 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården ska, när

socialvård lämnas, i första hand klientens önskemål och åsikt beaktas och klientens självbestämmanderätt även i övrigt respekteras. Klienten ska ges möjlighet att delta i och påverka planeringen och genomförandet av de tjänster som tillhandahålls klienten. Det samma gäller andra åtgärder som ansluter sig till den socialvård som ges klienten. Klientens sak ska behandlas och avgöras med hänsyn i första hand till klientens intresse. I lagen finns också andra bestämmelser i vilka rätten till högklassig socialvård och gott bemötande framhävs.

2.4 Sakkunnigt ämbetsverk

Enligt 9 § i dagvårdslagen är Institutet för hälsa och välfärd, om vilket det föreskrivs i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008), sakkunnigt ämbetsverk för dagvården. Vid skötseln av sina uppgifter i anslutning till dagvården samarbetar Institutet för hälsa och välfärd med Utbildningsstyrelsen. Det föreskrivs också att social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med Institutet för hälsa och välfärd ska utarbeta en resultatmålshandling för att målen för dagvården ska uppnås, efter att ha avtalat om resultatmålen med undervisnings- och kulturministeriet.

Enligt lagen om Institutet för hälsa och välfärd finns Institutet för hälsa och välfärd för främjande av befolkningens välfärd och hälsa och utveckling av social- och hälsovården och dess service. Institutet lyder under social- och hälsovårdsministeriet. Institutet ska bl.a. undersöka och följa befolkningens välfärd och hälsa, faktorer som påverkar dem och problem i anslutning till dem, hur utbredda problemen är och möjligheterna att förebygga dem, samt utveckla och främja åtgärder för att främja välfärd och hälsa och minska problem i anslutning till dem; undersöka, följa, utvärdera, utveckla och styra verksamheten inom social- och hälsovården och ge experthjälp som behövs för att genomföra sådan politik och tillämpa sådana tillvägagångssätt och sådan praxis som främjar välfärd och hälsa; bedriva forskning och utveckling inom branschen och främja innovationer samt ta initiativ och göra framställningar som behövs för att utveckla social-

och hälsovården och dess service och främja befolkningens hälsa och välfärd; vara en statistikmyndighet enligt 2 § 2 mom. i statistiklagen (280/2004) och upprätthålla datafiler och föra register inom området så som föreskrivs särskilt och sörja för kunskapsunderlaget inom sitt uppgiftsområde och för nyttiggörandet av det; utveckla och uppdatera centrala termer, definitioner och klassificeringar inom social- och hälsovården samt delta i internationell verksamhet inom sitt område. Institutet ska dessutom sköta de uppgifter som det har enligt lag eller med stöd av lag eller som social- och hälsovårdsministeriet förelägger det.

Institutet för hälsa och välfärd har varit sakkunnigt ämbetsverk för dagvården och ansvarat för utvecklingen av dagvården. Till dess uppgifter har hört att genomföra innehållet i handboken *Grunderna för planen för småbarnsfostran* (Stakes 2003, reviderad upplaga 2005, handböcker 61) som utarbetats av institutets föregångare, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, och på att producera stödmaterial och ordna handledning och utbildning om handboken. Institutet administrerade under 2000–2009 en egen webbmiljö för småbarnspedagogik, Varttua. En av institutets viktigaste uppgifter har varit att producera innehållsmässig information om småbarnspedagogik samt om socialservicesystemet. Dess internationella uppgifter har hänfört sig till det nordiska samarbetet och till verksamheten i OECD:s (Organisation for Economic Co-operation and Development) nätverk för småbarnspedagogik. Dessutom har det hört till institutets uppgifter att ta fram internationell statistik. Som statistikmyndighet har institutet också producerat statistik över antalet dagvårdsbarn samt om dagvårdspersonalen och kostnaderna för dagvården. Insamlingen av materialet har i huvudsak skötts av Statistikcentralen.

Utbildningsstyrelsen är ett sakkunnigt ämbetsverk som lyder under undervisnings- och kulturministeriet och om vilken det föreskrivs i lagen om utbildningsstyrelsen (182/1991). För utvecklingsuppgifter inom undervisningsväsendet finns enligt 1 § i den lagen Utbildningsstyrelsen som ett centralt sakkunnigt ämbetsverk under undervisnings-

och kulturministeriet. Utbildningsstyrelsen har till uppgift att svara för utvecklandet av utbildningen inom sitt verksamhetsområde, främja uppnåendet av goda resultat i utbildningen och ge akt på hur utbildningen ordnas. Utbildningsstyrelsen ska därutöver sköta de uppgifter som särskilt föreskrivs eller bestäms för den samt utföra de uppdrag som undervisningsministeriet ger. Genom förordning (805/2008) bestäms vilken utbildning och vilken annan verksamhet som hör till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde. Barndagvården har inte hört till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

2.5 Utvärdering

Nationella centret för utbildningsutvärdering (nedan Utvärderingscentret) är ett självständigt och oavhängigt sakkunnigorgan inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Centret inledde sin verksamhet i maj 2014. Utvärderingscentret bildades genom att den utvärdering av inlärningsresultat som bedrevs vid Utbildningsstyrelsen sammanslogs med den utbildningsutvärdering och utvärdering av högskolorna som utfördes av Rådet för utbildningsutvärdering och Rådet för utvärdering av högskolorna.

Bestämmelser om Utvärderingscentrets uppgifter och organisering finns i lagen (1295/2013) och förordningen (1317/2013) om Nationella centret för utbildningsutvärdering. Enligt 1 § i den lagen ska Utvärderingscentret producera information för det utbildningspolitiska beslutsfattandet och utvecklandet av utbildningen. Enligt 2 § har Utvärderingscentret till uppgift bl.a. att i enlighet med den utvärderingsplan som avses i lagen utvärdera utbildningen samt den verksamhet som bedrivs av dem som ordnar utbildning eller undervisning och av högskolornas verksamhet, att stödja dem som ordnar undervisning och utbildning samt högskolorna i ärenden som gäller utvärdering och kvalitetssäkring samt att utveckla utvärderingen av utbildning. Dessutom ska Utvärderingscentret sköta andra uppgifter som enligt bestämmelser och föreskrifter ankommer på centret.

Enligt 4 § finns i anslutning till Utvärderingscentret ett utvärderingsråd som följer

upp och utvecklar verksamheten vid Utvärderingscentret. Bestämmelser om utvärderingsrådets sammansättning, uppgifter och beslutanderätt utfärdas genom förordning av statsrådet. Statsrådet utnämner utvärderingsrådet för högst fyra år i sänder. Enligt 5 § gör utvärderingsrådet upp en framställning till utvärderingsplan som godkänns av undervisnings- och kulturministeriet. I utvärderingsplanen nämns de objekt som ska utvärderas och tidtabellen för utvärderingarna. Den gällande utvärderingsplanen och det kompletterande beslutet om den har utarbetats för 2012—2015. Utvärderingscentret har inte tidigare skött uppgifter som anges i dagvårdslagen.

3 Föreslagna ändringar

Ett syfte med propositionen är att göra vissa ändringar i den gällande dagvårdslagen till följd av övergången mellan förvaltningsområdena och som ett första steg mot en ny lag om småbarnspedagogik. Ett syfte med propositionen är också att reformera och uppdatera målen med dagvårdslagen, som har gällt i över 40 år, och att precisera ordalydelse i de bestämmelser som t.ex. gäller kosthåll och verksamhetsmiljö. Det föreslås även att lagens rubrik ändras. I lagen föreslås helt nya bestämmelser om daghemmets gruppstorlek, planen för småbarnspedagogik, delaktighet och påverkan, utvärdering samt samarbete. Det föreslås att Utbildningsstyrelsen blir sakkunnigt ämbetsverk. Avsikten är att bestämmelser om de riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik ska utfärdas genom lag.

I lagen införs begreppet småbarnspedagogik som föreslås ersätta begreppet barndagvård i hela lagstiftningen gällande småbarnspedagogik. Med småbarnspedagogik avses en sådan planmässig och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och omsorg och som ges i dagvården. Begreppet har använts och det har definierats bl.a. i statsrådets principbeslut om riksomfattande riktlinjer för förskoleverksamheten (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2002:10) och i Grunderna för planen för småbarnsfostran. Förslaget framhäver småbarnspedagogikens betydelse snarare som

service inom fostran och undervisning än som socialservice. För ett införande av begreppet talar också det faktum att det i propositionen föreslås bestämmelser om de riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik. Avsikten är att grundernas ställning ska ändras från anvisningar till föreskrifter grundade på lag som den som anordnar dagvården ska beakta vid planeringen och ordnandet av verksamheten. Avsikten med grunderna är att främja verkställandet av småbarnspedagogiken på samma sätt i hela landet, att genomföra de lagstadgade målen för småbarnspedagogiken och att styra utvecklandet av småbarnspedagogikens kvalitet. I propositionen föreslås det att målen för småbarnspedagogiken ska uppdateras så att de motsvarar kraven i dagens samhälle och verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken. Grunderna för planen för småbarnspedagogik ska utarbetas utifrån de reviderade målen. Dessutom kan de riksomfattande grunderna för småbarnspedagogik kompletteras med lokala planer som utarbetats av kommunen eller någon annan serviceleverantör.

I propositionen föreslås att det utfärdas bestämmelser om en individuell plan för småbarnspedagogik för alla barn. För varje barn som är på daghem eller i familjedagvård ska det göras upp en plan för småbarnspedagogik för genomförande av barnets fostran, undervisning och omsorg. I planen ska målen för barnets utveckling och inläring skrivas in liksom de åtgärder som ska vidtas för att målen ska nås. Också barnets behov av stöd, stödåtgärder och genomförandet av dessa ska skrivas in i planen. Avsikten är att planen för småbarnspedagogik ska ersätta den service- och vårdplan som avses i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården samt den rehabiliteringsplan som avses i dagvårdslagen. I praktiken har rehabiliteringsplaner inte längre utarbetats; i de flesta kommuner har det utarbetats individuella planer för småbarnsfostran för barnen. Enligt en särskild förfrågan som Institutet för hälsa och välfärd gjorde 2013 (THL 16/2014) utarbetas det i 90 procent av kommunerna en individuell plan för småbarnsfostran för 80–100 procent av barnen. En procent av de

kommuner som svarade angav att de inte alls utarbetar några planer för småbarnsfostran.

Det föreslås att i lagen ska tas in bestämmelser om delaktighet och påverkan samt om samarbete. Bestämmelsen om påverkan och delaktighet ska gälla såväl barnet som barnets föräldrar och andra vårdnadshavare. Barnets åsikter och önskemål ska redas ut när småbarnspedagogiken planeras, genomförs och utvärderas, och på motsvarande sätt ska barnets föräldrar och andra vårdnadshavare ges möjlighet att delta och påverka. De ska också beredas möjlighet att mer allmänt delta i planeringen och utvärderingen av småbarnspedagogiken vid verksamhetsenheten. Kommunen ska vid ordnandet av småbarnspedagogiken samarbeta med andra verksamhetsområden och behövliga instanser, vilket framhäver ett ändamålsenligt ordnande av service för barn och familjer.

I propositionen föreslås att det utfärdas bestämmelser om daghemmets gruppstorlek. Enligt förslaget får det i en grupp i ett daghem samtidigt finnas högst det antal barn på plats som svarar mot tre personer i vård- och fostringsuppgifter. Med beaktande av bestämmelserna om dimensionering i dagvårdsförordningen innebär förslaget att det i en grupp för barn som redan fyllt tre år och som är i heldagsvård får finnas högst 21 barn på plats samtidigt och att det i en grupp för barn under tre år får finnas högst 12 barn. Bestämmelsen hindrar inte att det bildas olika grupper, t.ex. grupper som består av barn i olika åldrar, men också då får det i gruppen finnas högst det antal barn på plats samtidigt som motsvarar tre personer i vård- och undervisningsuppgifter.

I propositionen föreslås det att Utbildningsstyrelsen ska vara sakkunnigt ämbetsverk för småbarnspedagogiken i stället för Institutet för hälsa och välfärd. Vid överföringen mellan förvaltningsområdena förblev Institutet för hälsa och välfärds uppgifter oförändrade, även om barndagvården inte längre är en sådan socialservice som avses i socialvårdslagen. Institutet lyder under social- och hälsovårdsministeriet och sköter sakkunniguppgifter inom social- och hälsovården. Utbildningsstyrelsen är för sin del ett sakkunnigt ämbetsverk inom undervisningsväsendet som lyder under undervisnings- och

kulturministeriet. Eftersom den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av barndagvården från ingången av 2013 har hört till undervisnings- och kulturministeriet och småbarnspedagogiken är en del av systemet för fostran och utbildning, blir överföringen fullt genomförd i fråga om det sakkunniga ämbetsverket genom ändringen. Utbildningsstyrelsen ska göra upp och besluta om grunderna för planen för småbarnspedagogik. Det föreslås att i lagen om utbildningsstyrelsen görs de tillägg i fråga om Utbildningsstyrelsens uppgifter som krävs med anledningen av ändringen. Eftersom Utbildningsstyrelsen i motsats till Institutet för hälsa och välfärd inte är en statistikmyndighet, ska Statistikcentralen i fortsättningen vara den statistikmyndighet för småbarnspedagogiken som avses i statistiklagen i egenskap av allmän myndighet inom statens statistikväsen.

Det föreslås att i den gällande dagvårdslagen tas in en bestämmelse om utvärdering som motsvarar dem som redan finns i flera andra lagar som gäller utbildning. Anordnaren av småbarnspedagogik ska utvärdera sin verksamhet och delta i utvärderingar som ordnas av utomstående, vilket vanligen avser en utvärdering som ordnas av Nationella centret för utbildningsutvärdering. Det föreslås att i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering ska göras ändringar genom vilka småbarnspedagogiken blir en del av utvärderingscentrets verksamhetsområde och uppgifter.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

De anslag som propositionen kräver anvisas för Utbildningsstyrelsens del i regeringens kompletterande budgetproposition för 2015. I budgetpropositionen för 2015 har det inte anvisats anslag för revideringen av lagstiftningen om småbarnspedagogiken. Inte heller i statsrådets plan för de offentliga finanserna 2015—2018, som publicerades den 3 april 2014, och de ramar för statsfinanserna som ingår i planen finns det några anslag för revideringen av lagstiftningen om småbarnspedagogiken.

Propositionens ekonomiska konsekvenser gäller i huvudsak Utbildningsstyrelsens omkostnader. Enligt förslaget ska Utbildningsstyrelsen vara sakkunnigt ämbetsverk för småbarnspedagogiken i stället för Institutet för hälsa och välfärd. Enligt förslaget ska utarbetandet av de nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik samt uppgifterna i anslutning till planeringen, beredningen och genomförandet av utvecklingsverksamheten samt sådan rådgivning, information och annat kundbetjädningsarbete som krävs för god förvaltning och informationsstyrning kräva att ett anslag motsvarande tre årsverken, dvs. 225 000 euro, riktas till Utbildningsstyrelsen. Anslaget överförs från och med 2015 till moment 29.01.02 Utbildningsstyrelsens omkostnader.

Institutet för hälsa och välfärd har varit statistikmyndighet för barndagvården. Enligt förslaget ska Statistikcentralen svara för de nationella och internationella statistikuppgifterna inom dagvården i fortsättningen. De utgifter som statistikuppgifterna föranleder ska täckas med anslag under undervisnings- och kulturministeriets moment 29.10.20 Utvecklande av den allmänbildande utbildningen och barndagvården (reservationsanslag 2 år).

Det faktum att utvärderingsuppgifterna i anslutning till småbarnspedagogiken överförs till Nationella centret för utbildningsutvärdering kräver inga tilläggsanslag under moment 29.01.04, utan uppgifterna ska skötas med nuvarande resurser. Utvärderingscentrets personal består av sammanlagt ca 40 personer.

Utvärderingen av verksamheten görs på lokal nivå, och kommunerna tillämpar redan nu olika sätt att utvärdera genomförandet av och kvaliteten på den småbarnspedagogik de ordnar. Bestämmelsen om kvalitetsutvärdering medför således inga nya kostnader för kommunerna.

I propositionen föreslås det vidare att det ska föreskrivas om maximala gruppstorlekar i daghemmen. Gruppstorleken ska regleras så att det i en grupp i ett daghem samtidigt ska få finnas högst det antal barn på plats samtidigt som svarar mot tre personer i vård- och undervisningsuppgifter. Denna ändring beräknas inte leda till nya personalkostnader, eftersom det inte föreslås några ändringar i

relationstalen för personalen och ändringen inte påverkar det totala personalantal som behövs.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Vid överföringen mellan förvaltningsområdena överfördes beredningen av lagstiftningen om småbarnsfostran och dagvårdstjänster, liksom förvaltningen och styrningen av desamma, från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet. I 11 § i lagen om statsrådet (175/2003) föreskrivs att när indelningen av ministeriernas ansvarsområden ändras överförs ämbetsverken, inrättningarna, organen och bolagen inom ett ministeriums förvaltningsområde till det ministeriums förvaltningsområde som de hör till enligt den nya indelningen. Också anhängiga ärenden, av ministeriet ingångna avtal och övriga förbindelser samt rättigheter och skyldigheter som följer av dem överförs till det ministerium som de hör till enligt den nya indelningen. I samband med överföringen mellan förvaltningsområdena förblev Institutet för hälsa och välfärds uppgifter dock oförändrade, och social- och hälsovårdsministeriet har svarat för dess resultatstyrning i fråga om de dagvårdsrelaterade uppgifterna efter att ha avtalat om resultatmålen med undervisnings- och kulturministeriet (RP 159/2012 rd).

Enligt förslaget ska Utbildningsstyrelsen vara sakkunnigt ämbetsverk för småbarnspedagogiken. Alla de uppgifter i anslutning till småbarnspedagogik och barndagvård som hört till Institutet för hälsa och välfärd ska överföras till Utbildningsstyrelsen. Utbildningsstyrelsen ska ändå inte vara en statistikmyndighet enligt statistiklagen, utan det är Statistikcentralen som i egenskap av allmän myndighet inom statens statistikväsen ska vara statistikmyndighet. Till Utbildningsstyrelsens uppgifter som sakkunnigt ämbetsverk i anslutning till utvecklande av småbarnspedagogiken och produktionen av innehållsmässig information hör ändå bearbetning av och rapportering om uppgifter som Statistikcentralen tagit fram. Det föreslås att lagen om utbildningsstyrelsen preciseras i och med att dess verksamhetsområde förändras. Som en särskild uppgift för Utbildnings-

styrelsen föreskrivs uppgörande av grunderna för planen för småbarnspedagogik och beslutande om dem samt främjande av deras verkställighet. Utbildningsstyrelsen har varit ett sakkunnigt ämbetsverk inom undervisningsväsendet till vars uppgifter det bl.a. har hört att göra upp grunderna för läroplanen enligt lagen om grundläggande utbildning. Överföringen mellan förvaltningsområdena blir fullt genomförd i fråga om det sakkunniga ämbetsverket genom ändringen, och som en del av systemet för fostran och utbildning ska Utbildningsstyrelsen också sköta uppgifter inom småbarnspedagogiken. Det föreslås att Utbildningsstyrelsen ska få tre årsverken för att sköta de nya uppgifterna.

Nationella centret för utbildningsutvärdering är ett självständigt sakkunnigorgan som ordnar utomstående utbildningsutvärdering och som inledde sin verksamhet i maj 2014. Utvärderingscentret bildades genom att den utvärdering av inlärningsresultat som bedrevs vid Utbildningsstyrelsen sammanslogs med den utbildningsutvärdering och utvärdering av högskolorna som utfördes av Rådet för utbildningsutvärdering och Rådet för utvärdering av högskolorna. Eftersom småbarnspedagogiken till följd av överföringen är en del av systemet för fostran och utbildning är det ändamålsenligt att utvärderingen också ska omfatta småbarnspedagogiken. Utvärderingscentrets uppgift är att stödja dem som ordnar utbildning och undervisning i ärenden som gäller utvärdering och kvalitetssäkring. Dessa uppgifter lämpar sig väl också för att utveckla småbarnspedagogikens kvalitet och stöder det kvalitetsarbete som de lokala myndigheterna gör. De utvärderingar som görs av Utvärderingscentret betjänar utvecklandet av småbarnspedagogiken lokalt, regionalt och nationellt och de kan också utnyttjas i internationella jämförelser.

Enligt förslaget ska det göras upp en individuell plan för småbarnspedagogik för alla barn. Det har inte funnits bestämmelser om någon individuell plan för småbarnspedagogik, men det skulle utarbetas service- och vårdplaner för barn, och för barn i behov av särskild vård och fostran skulle det dessutom utarbetas en rehabiliteringsplan för samordning av rehabiliteringen. I stället för dessa planer ska det utarbetas en individuell plan

för småbarnspedagogik för alla barn som är på daghem eller i familjedagvård. Ändringen medför inga stora förändringar i kommunernas praxis, eftersom de allra flesta kommuner redan utarbetar sådana planer. Praxis kommer att förenhetligas i kommunerna eftersom det i de riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik kan föreskrivas om innehållet i de individuella planerna för småbarnspedagogik. De riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik kan kompletteras med lokala planer som utarbetas av kommunen eller någon annan serviceleverantör.

4.3 Konsekvenser för barn

Propositionen stärker prioriteringen av att barnets bästa ska komma i främsta rummet när det gäller att ordna, planera, tillhandahålla och besluta om småbarnspedagogiska tjänster. Beaktandet av barnets bästa grundar sig på artikel 3 i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (FördrS 59—60/1991).

I och med att småbarnspedagogikens mål uppdateras och revideras kan barnets övergripande och individuella utveckling och dess förutsättningar för inläring främjas i förhållande till barnets ålder och mognad. Detta sker dels med hjälp av en mångsidig, målinriktad och planmässig verksamhet, dels med hjälp av ett sektorsövergripande samarbete vid behov. Genom att framhålla ett verksamhetssätt som respekterar barnet och så bestående relationer för växelverkan som möjligt mellan barn och personal kan man trygga i 1 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) avsedda bestående och nära människokontakter, god vård och uppfostran samt en med hänsyn till barnets ålder och utveckling behövlig tillsyn och omsorg. Genom målen kan man stärka barns icke-diskriminering, likställdhet och jämlikhet samt respekten för barnets språkliga, kulturella, religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrund. Barns möjligheter till lek, motion, konst och kulturarv samt positiva inlärningsupplevelser ska stärkas genom de mål som skrivits in i propositionen. Genom en målinriktad verksamhet får barnet stöd för att utveckla sin förmåga till samarbete och

interaktion samt styrs mot en ansvarsfull och bestående verksamhet, att respektera andra och bli en del av samhället.

Barnets delaktighet och möjligheter till påverkan i frågor som rör barnet självt betonas som en del av målen med propositionen. Målet överensstämmer med Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Vid sidan av detta mål vill man mer övergripande främja barnets och föräldrarnas delaktighet och påverkan när det gäller småbarnspedagogiken genom att föreslå att barnets åsikter och önskemål ska kartläggas och beaktas så att man tar hänsyn till barnets ålder och utveckling. Beaktandet av barnets och föräldrarnas åsikter stärks också av skrivningen om att barnet och barnets föräldrar och andra vårdnadshavare ska få delta i och påverka planeringen och utvärderingen av småbarnspedagogiken vid verksamhetsenheten.

De preciseringar som gäller bespisning och kosthåll möjliggör det att ett barn i dagvård erbjuds i enlighet med sin ålder hälsosam och högklassig kost som fyller barnets näringsbehov och som erbjuds i tillräcklig mängd och tillräckligt ofta beroende på tiden i verksamheten. Med tanke på barnet är det viktigt att det i lagen tas in en bestämmelse om att bespisningen ska vara ändamålsenligt ordnad och handledd. På detta sätt får barnet handledning i matvanor och bordsskick.

Kravet i propositionen enligt vilket det i en grupp i ett daghem samtidigt får finnas högst det antal barn på plats som svarar mot tre personer i vård- och fostringsuppgifter främjar att antalet barn och fostrare, och därigenom antalet relationer för växelverkan, inte blir onödigt stort i småbarnspedagogiken. Detta främjar uppnåendet av målen för småbarnspedagogiken och beaktandet av barnets individuella behov. Den begränsade mängden barn och pedagogisk personal minskar också ljudnivån i gruppen liksom också den stress barnen upplever.

Den precisering av bestämmelsen om miljö för småbarnspedagogiken som föreslås i propositionen säkerställer med beaktande av barnets ålder och mognad att den planerade miljön är utvecklande, främjar inläringen samt är hälsosam och trygg. Avsikten är att bestämmelsen ska förbättra möjligheterna att beakta småbarnspedagogikens mål och inne-

hållet i småbarnspedagogikens verksamhet samt de krav som barnens behov ställer i planeringen och genomförandet av miljön för småbarnspedagogiken. Bestämmelsen förutsätter att även barn med handikapp och funktionshinder beaktas när lokaler, verksamhetsmiljö och redskap planeras och skaffas.

Enligt förslaget ska den individuella plan för småbarnspedagogik som görs upp för alla barn i daghem eller familjedagvård beakta barnets individuella behov, starka sidor och intressen samt föräldrarnas och personalens åsikter om ordnandet och genomförandet av småbarnspedagogiken. Utarbetandet av planen förutsätter att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare samt personalen för- enar sina kunskaper och färdigheter och sin sakkunskap för stödjande av barnets välbefinnande. Barnets delaktighet främjas genom att barnets åsikt tillfrågas med beaktande av barnets ålder och mognad vid utarbetandet av planen för småbarnspedagogik. Att den individuella planen för småbarnspedagogiken ska utvärderas och ses över årligen eller oftare i enlighet med barnets behov bidrar till att småbarnspedagogiken kan utformas individuellt med beaktande av det enskilda barnets behov.

Genom att dagvårdslagen betonar skyldigheten till samarbete och skapandet av klara samarbetsstrukturer kan det bildas obrutna servicehelheter för barnen och familjerna. Följden av detta är att barnet och familjen flexibelt får sådan service som motsvarar deras behov. Verksamhetens kvalitet och barnets förutsättningar för utveckling och inlärning säkerställs för sin del genom en bestämmelse enligt vilken anordnaren av småbarnspedagogik ska utvärdera småbarnspedagogiken och delta i utvärderingar som görs av Nationella centret för utbildningsutvärdering eller någon annan utomstående utvärdering av verksamheten.

5 Beredningen av propositionen

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 7 december 2012 en arbetsgrupp för att bereda en revidering av bestämmelserna om dagvård. I arbetsgruppen fanns företrädare för undervisnings- och kulturministeriet och för 15 andra myndigheter, organisatio-

ner, universitet och kommuner. I arbetsgruppen fanns dessutom tre instanser representerade som permanenta sakkunniga. Arbetsgruppens mandattid gick ut vid utgången av februari 2014. Arbetsgruppens förslag samlades i rapporten Mot en lagstiftning inom småbarnspedagogik (Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2014:11). Utlåtande om rapportens paragrafspecifika förslag och motiveringar till paragraferna (kap. 2.1—2.4) begärdes av 87 remissinstanser. Remisstiden gick ut den 27 maj 2014. Till undervisnings- och kulturministeriet inkom sammanlagt 77 begärda yttranden, inklusive yttrandena från sex regionförvaltningsverk. Dessutom inkom sammanlagt 26 övriga yttranden. Det sammanlagda antalet yttranden uppgick till 103 stycken.

Begärda yttranden inkom från följande instanser: justitieministeriet, kultur- och konstopolitiska avdelningen samt ungdoms- och idrottspolitiska avdelningen vid undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, riksdagens justitieombudsmans kansli, regionförvaltningsverken (6 st.), Utbildningsstyrelsen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Institutet för hälsa och välfärd, barnombudsmannen, jämställdhetsombudsmannen, minoritetsombudsmannen, dataombudsmannen, Sametinget, Delegationen för jämställdhetsärenden, Riksomfattande handikapprådet, Centerns riksdagsgrupp, Samlingspartiets riksdagsgrupp, Kristdemokratiska riksdagsgruppen, Sannfinländarnas riksdagsgrupp, Socialdemokratiska riksdagsgruppen, Vänsterförbundets riksdagsgrupp, Gröna riksdagsgruppen, Alajärvi stad, Heino-la stad, Helsingfors stad, Imatra stad, Jyväskylä stad, Järvenpää stad, S:t Karins stad, Kajana stad, Karleby stad, Kouvola stad, Kristinestads stad, Kuopio stad, Uleåborgs stad, Raseborgs stad, Rantasalmi kommun, Sodankylä kommun, Tammerfors stad, Åbo stad, Helsingfors universitet, Östra Finlands universitet, Jyväskylä universitet, Uleåborgs universitet, Tammerfors universitet, Åbo universitet, Åbo Akademi, Rådet för yrkes-högskolornas rektorer Arene, Kompetenscentrumen inom det sociala området, Centralorganisationen för högutbildade Akava,

Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Tjänstemannacentralorganisationen STTK, Kommunarbetsgivarna, Socialbranschens Arbetsgivarförbund, Barnträdgårdslärförbundet BTLF, Undervisningssektorns Fackorganisation, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia, Social- och hälsovårdens fackorganisation Tehy, Finlands närvårdar- och primärskötarförbund SuPer, Kyrkostyrelsen, Centralförbundet för Barnskydd, Mannerheims Barnskyddsförbund, Sairaaloideen lastentarhano-
pettajat SAILA, SOSTE Finlands social och hälsa, Finlands Kommunförbund, Finlands Flerlingsfamiljer, Finlands UNICEF, Företagarna i Finland, Svenska Finlands folkting och Handikappforum.

Dessutom inkom yttranden från följande instanser: Hjärnförbundet, Fackförbundet Pro, Diabetesförbundet i Finland, Folkhögskolorna, Finlands Dövas Förbund, Nätverket Aladdins lampa för barnkulturcenter, Monimuotoiset perheet, Kvinnosaksförbundet Unionen, Kvinnosaksförbundet Unionen /projektet Tasa-arvoinen kohtaaminen päiväkodissa, Synskadades Centralförbund, OAJ:n Pääkaupunkiseudun alueyhdistys, OAJ:n Uudenmaan alueyhdistys-OAJ:s regionförening i Nyland, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder, Seta, Sosiaalialan AMK-verkosto, Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura, Suomen Montessoriliitto, Finlands Psykologförbund, Suomen varhaiskasvatuksen erityisopettajat SVEOT-Specialbarnträdgårdslärarna i Finland, Suomen Varhaiskasvatus, Centret för konstfrämjande, Tjänstemannaförbundet för Specialbranscher ERTÖ, Valo Finlands Idrott, Statens idrottsråd, Viittomakielen Ohjaajat och Förbundet för Ensamstående Föräldrar.

Propositionen har beretts som tjänsteupdrag vid undervisnings- och kulturministeriet. I beredningen har de utlåtanden som inlämnats om arbetsgruppens rapport använts, eftersom förslagen i propositionen till största delen grundar sig på arbetsgruppens förslag.

I yttrandena ansågs det allmänt att dagvårdslagen behöver revideras. Det ansågs att utgångspunkten för den nya lagstiftningen bör vara barnets rätt till småbarnspedagogik

och beaktandet av barnets synvinkel. Avsikten ska vara att trygga såväl barnets som familjens intressen. En del ansåg att definitionen på småbarnspedagogik som en helhet av omsorg, fostran och undervisning var bra och tillräcklig. Andra föreslog däremot att småbarnspedagogiken och familjedagvården ska definieras separat med betoning av småbarnspedagogikens pedagogiska uppgifter och utbildningskraven för personalen i olika verksamhetsformer. Målen med småbarnspedagogiken ansågs i huvudsak vara bra, men det ansågs också att målen är krävande och föreslogs att målen kanske bör anges på en mer allmän nivå. Utifrån yttrandena har målen omformulerats när det gäller motion, kultur, jämlikhet inom utbildningen och jämställdhet mellan könen. Det föreslogs att målen även bör omfatta tillgänglighet, vilket har beaktats i den paragraf som gäller miljön för småbarnspedagogiken.

Det föreslogs att arbetsgruppens förslag om kosthåll även bör innehålla en bestämmelse om motion. I yttrandena föreslogs det också att det i bestämmelsen bör preciseras hur många måltider som ska serveras i förhållande till vårdtiden. Paragrafen som gäller kost har bevarats som en separat helhet, men motionen har tagits in bland målen. De instanser som svarar för motion och kultur har också tagits in i den paragraf som gäller samarbete. Arbetsgruppens förslag om en utvecklande, hälsosam och trygg småbarnspedagogisk miljö ansåg många remissinstanser vara bra och mycket viktig. Remissinstanserna ville också betona tillgången till dagvård och dess tillgänglighet samt förhindrande av mobbning. Ordalydelsen i bestämmelsen om verksamhetsmiljö har preciserats utifrån yttrandena. Arbetsgruppens förslag om en skyldighet att övervaka verksamhetsmiljön har inte tagits med i revideringen av lagen i detta skede.

Arbetsgruppens förslag om att införa bestämmelser om maximistorleken på en barngrupp vid ett daghem delade remissinstansernas åsikter. En del ansåg att det ska anges en maximistorlek för en barngrupp. Det ansågs att bestämmelser om maximistorleken bättre kan säkerställa förutsättningarna för barnens tillväxt, utveckling och välbefinnande. Andra remissinstanser ansåg emellertid att det inte ska anges någon maximistorlek,

eftersom det gör verksamheten mindre flexibel. Det var framför allt kommunerna som motsatte sig de föreslagna bestämmelserna, eftersom det skulle föranleda tilläggskostnader, hindra möjligheten att snabbt reagera på lokala servicebehov och förutsätta nya lokaler.

Arbetsgruppens förslag om att utarbeta en nationell, lokal och barnspecifik plan för småbarnspedagogiken konstaterades i vissa yttranden stå i strid med regeringens strukturpolitiska program. I stort sett ansågs ändå förslaget om att Utbildningsstyrelsen ska utarbeta bindande grunder för planen för småbarnspedagogik vara bra. När det gäller den samiskspråkiga småbarnspedagogiken önskade man att motiveringen kompletteras med att Utbildningsstyrelsen ska utarbeta dessa grunder tillsammans med Sametinget. Vissa remissinstanser ansåg det vara tillräckligt med en nationell planeringshandling och tyckte att beslutet om att utarbeta lokala och barnspecifika planer ska kunna fattas av de enskilda kommunerna. Några remissinstanser föreslog att en barnspecifik plan bör utarbetas enbart för sådana barn som behöver stöd eller annars av särskilda skäl. I remissyttrandena fördes vikten av att utarbeta en läkemedelsplan för barnen fram. I propositionen föreslås det att det utarbetas riksomfattande grunder för planen för småbarnspedagogik och en individuell småbarnspedagogisk plan för varje barn. Därutöver ska man kunna utarbeta lokala planer.

Bestämmelsen om barns och föräldrars möjligheter till delaktighet och påverkan understöddes i huvudsak. Förslaget ansågs vara

i linje med såväl grundlagen som barnkonventionen. För att säkerställa faktiska möjligheter till delaktighet och påverkan togs det fasta på ordnandet av tolkningstjänster samt ställningen för funktionshindrade barn och föräldrar. I remissyttrandena framhävdes också det faktum att vissa barn har flera hem och att barnens faktiska familjeförhållanden måste ses på ett övergripande sätt för att verklig delaktighet i fostran ska kunna nås.

Förslaget om sektorsövergripande samarbete ansågs viktigt. Småbarnspedagogiken bör ha tillgång till sektorsövergripande kunnskap och sakkunskap, vilket förutsätter fungerande och bestående samarbetsstrukturer över förvaltningsgränserna mellan alla tjänster som erbjuds åt barn och familjer. Det önskades att i paragrafen skulle nämnas även församlingar, branschorganisationer, instanser som svarar för barnkultur, konsulterande psykologtjänster, experter inom synskadeområdet och kommunens invandrartjänster. Yttrandena innehöll endast få synpunkter på bestämmelsen om utvärdering, men förslaget om utvärdering av småbarnspedagogiken ansågs i huvudsak vara bra.

Arbetsgruppens förslag innehöll inte paragrafspecifika förslag om styrningssystemet, men arbetsgruppen framförde bl.a. att det i fortsättningen ska vara Utbildningsstyrelsen och inte Institutet för hälsa och välfärd som är sakkunnigt ämbetsverk. Remissinstanserna ansåg att detta förslag kan understödjas i huvudsak och de konstaterade att styrningssystemet för småbarnspedagogiken entydigt bör finnas inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslagens motiveringar

1.1 Lag om barndagvård

1 §. Enligt förslaget föreskriver paragrafen om barnets rätt till småbarnspedagogik. Lagen tillämpas på småbarnspedagogik som ordnas av en kommun, samkommun samt någon annan serviceproducent och ges vid daghem, familjedaghem eller som övrig småbarnspedagogik, exempelvis klubb- eller lekverksamhet. Med småbarnspedagogik avses en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn och i vilken i synnerhet pedagogiken betonas. Genom att införa begreppet småbarnspedagogik vill man mer än för närvarande betona småbarnspedagogikens ställning som en del av fostrings- och utbildningssystemet. Beslut om barnets deltagande i den småbarnspedagogiska verksamheten fattas av dess vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Småbarnspedagogik kan ordnas i en lokal som reserverats för detta ändamål och som kallas daghem. Småbarnspedagogik kan ordnas i enskilt hem eller något annat vårdställe med hemliknande förhållanden, vilket kallas familjedaghem. Övrig småbarnspedagogik kan ordnas på ett ställe som reserverats för detta ändamål. För ett barn som deltar i småbarnspedagogisk verksamhet kan man enligt förslaget även ordna nödvändiga transporter.

Begreppet småbarnspedagogik är allmänt känt och det har använts länge. (På svenska har också benämningen småbarnsfostran använts). Bland annat i statsrådets principbeslut om riksomfattande riktlinjer för förskoleverksamheten (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2002:10) har småbarnsfostran definierats som växelverkan mellan vuxna och barn i de livsmiljöer som barnen är en del av och tar del i. Målet för småbarnsfostran är att främja barnets uppväxt, utveckling och inläring. I Finland har principen för småbarnspedagogiken varit den så kallade educare-modellen, där fostran, undervisning och vård utgör en innehållsmässig helhet. Dessa delområden inom småbarnspedagogi-

ken kan dock betonas på olika sätt i fråga om barn i olika ålder, inom olika verksamhetsformer eller i småbarnsfostran som ges vid olika tider på dygnet. På motsvarande sätt har innehållet i begreppet småbarnspedagogik förklarats närmare i Grunderna för planen för småbarnsfostran (Stakes 2003, handböcker 61, reviderad upplaga 2005). Det föreslås att det i lagens 9 § bestäms om riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik.

I 6 mom. i paragrafen bestäms enligt förslaget att med barndagvård avses senare i denna lag småbarnspedagogik.

2 a §. I denna paragraf föreskrivs om småbarnspedagogikens syfte och den ersätter lagens gällande syfte. Avsikten är att uppdatera och förnya de nuvarande syftena. Småbarnspedagogik som ordnas, övervakas och stöds av samhället baserar sig på en helhetsmässig syn på barns uppväxt, utveckling och inläring. Denna syn påverkas särskilt av pedagogisk och småbarnspedagogisk, men också tvärvetenskaplig och övergripande kunskap och forskning samt behärskande av pedagogiska metoder. För att målen ska uppfyllas krävs att verksamheten planeras på olika nivåer, såsom kommunnivå, verksamhetsenhetens nivå eller gruppnivå. En av avsikterna med grunderna för planen för småbarnspedagogik, om vilken föreskrivs i 9 § i lagförslaget, är att främja verkställandet av de mål för småbarnspedagogiken som anges i lagen och i dessa grunder ska ingå bestämmelser om hur det centrala innehållet i småbarnspedagogiken ska förverkligas i praktiken.

Målen är inte i prioritetsordning i denna paragraf, utan syftet är att lyfta fram olika delområden och centrala teman inom småbarnspedagogiken. Enligt det första målet är småbarnspedagogikens syfte att i enlighet med barnets ålder och utveckling främja dess uppväxt, hälsa och välbefinnande på ett helhetsmässigt sätt. Det andra och tredje syftet anger målen för verksamheten och där står lek och positiva upplevelser av lärande i fokus. Småbarnspedagogikens mål är bland annat att stödja barnets förutsättningar för inläring och ordna mångsidig pedagogisk verksamhet. Det fjärde målet gäller miljö-

för småbarnspedagogiken och det femte gäller växelverkan mellan barnet och personalen. Det sjätte målet betonar icke-diskriminering, likvärdighet och jämlikhet samt respekt för den allmänna kulturtraditionen och för vars och ens språkliga, kulturella, religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrunden. Småbarnspedagogiken är en viktig tjänst, som minskar utslagning och skillnader i välbefinnande. Enligt den sjunde punkten är småbarnspedagogikens syfte att identifiera barnets individuella behov av stöd och ordna det stöd som behövs inom småbarnspedagogiken samt vid behov i form av mångprofessionellt samarbete. Det åttonde målet handlar om barnets förmåga till socialt umgänge och växelverkan med de andra barnen och personalen och i vidare bemärkelse som en del av samhället. Det nionde målet betonar barnets delaktighet och möjligheter att påverka och det tionde samarbete och fostringsgemenskap mellan personalen och barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare.

2 b §. I denna paragraf finns enligt förslaget en bestämmelse om ordnande av kosthåll för barn som deltar i småbarnspedagogisk verksamhet. I princip motsvarar bestämmelsen den nuvarande bestämmelsen i fråga om dagvård men ordalydelsen har preciserats. I paragrafen nämns inte endast lämplig kost utan det sägs också att kosten ska vara hälsosam. Avsikten är att kosten ska uppfylla de allmänna krav som ställs på en hälsosam och näringsriktig kost och att det ska serveras tillräckligt med mat och tillräckligt ofta, beroende på vårdagens längd. När det gäller barn är behovet av nästan alla näringsämnen i förhållande till vikten större än för vuxna. Till lagen fogas också att bespisningen ska vara ändamålsenligt ordnad och handledd. Måltiderna är en del av fostran av barnet och de matvanor och det bordsskick barnet lär sig påverkar barnet senare i livet och har långtgående verkningar. Social- och hälsovårdsministeriet har 2004 sammanställt näringsrekommendationer för gravida och ammande kvinnor samt för barn under skolåldern (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2004:11), och de innehåller närmare rekommendationer och mål gällande kosthåll.

Precis som i gällande lag nämns i paragrafen att kosten inte omfattar kliniska närings-

produkter eller därmed jämförbara produkter som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen, och inte heller bekostande av livsmedel då familjedagvård ordnas för barn i samma familj i deras eget hem. För sjukförsäkringslagens del hänvisas nu till den gällande lagen 1224/2004, i stället för den tidigare, nu upphävda lagen.

Till det tredje momentet fogas att bestämmelser om hälsosam och lämplig kost och ordnandet av bespisningen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 a §. I nuvarande lag och förordning om dagvård finns ingen bestämmelse om gruppstorleken i daghemmen. I 6 § i förordningen om barndagvård bestäms om dimensioneringen av antalet personer som deltar i vård- och fostringsuppgifter och antalet barn, dvs. det så kallade relationstalet. Utgående från relationstalet definieras hur många barnträdgårdslärare eller närvårdare i vård- och fostringsuppgifter det ska finnas i daghemmet i förhållande till antalet barn. Relationstalen har definierats skilt för barn som fyllt tre år och för barn under tre år. I ett daghem ska det finnas minst en person som uppfyller behörighetsvillkoren enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005) för varje grupp om högst sju barn som har fyllt tre år och är i heldagsvård och för varje grupp om högst fyra barn under tre år. Dessutom bestäms i 6 § 2 mom. i dagvårdsförordningen ett särskilt relationstal för barn som fyllt tre år och som är i halvdagsvård. För varje person i vård- och fostringsuppgifter har det kunnat finnas 13 barn över tre år i halvdagsvård. I 8 § i dagvårdsförordningen föreskrivs separat om relationstalen i familjedagvård.

Det föreslås att i paragrafen ska ingå en bestämmelse om gruppstorleken i daghemmen. Daghemmens verksamhet är organiserad i grupper. För att trygga bestående och kontinuerliga relationer mellan barnen och personalen och mellan barnen sinsemellan och för att verksamheten ska kunna ordnas ändamålsenligt hör varje barn till en viss barngrupp. För att det ska vara möjligt att uppfylla målen för småbarnspedagogiken, beakta barnets individuella behov och genomföra en planmässig och högklassig småbarnspedagogik får gruppen inte vara för stor. I para-

fen föreslås att i en daghemsgrupp samtidigt får vara närvarande högst det antal barn som svarar mot tre personer i vård- och fostringsgemenskap. Detta begränsar antalet barn som får vara på plats i gruppen samtidigt till 12 när det gäller barn under tre år och 21 barn när det gäller barn som fyllt tre år. Detta gäller barn i heldagsvård. Bestämmelsen hindrar dock inte att olika slags grupper bildas. Det skulle fortfarande vara möjligt att bilda grupper t.ex. av barn i olika åldrar eller t.ex. språkinriktade grupper. Att det i lagen bestäms om gruppstorleken betyder inte heller att det alltid måste finnas tre personer i vård- och uppfostringsuppgifter i en grupp. En grupp kan också bestå av under tre personer i vård- och fostringsuppgifter och motsvarande antal barn. Dessutom kunde barnen i verksamheten delas in i smågrupper för olika aktiviteter. De kan bildas inom gruppen eller så att man samarbetar med andra grupper i daghemmet.

Bestämmelsen om gruppstorlek hindrar inte heller att det också annars finns fler än tre personer i vård- och fostringsuppgifter i en grupp, förutsatt att antalet barn ligger inom de gränser som lagen anger. Enligt 6 § 3 mom. i dagvårdsförordningen ska, om det i ett daghem finns ett eller flera barn som behöver särskild vård och fostran, detta beaktas i antalet barn som vårdas eller i antalet personer som deltar i vård- och fostringsuppgifter, om det inte finns ett särskilt biträde för sådana barn i daghemmet. I gruppen kan då finnas fler än tre personer som deltar i vård- och fostringsuppgifter eller så kan antalet barn vara mindre än det maximala antalet.

6 §. Det föreslås att paragrafens ordalydelse preciseras. Miljön för småbarnspedagogik ska med beaktande av barnets ålder och utveckling vara utvecklande och främja inläring samt vara hälsosam och trygg. Dessutom förutsätts att lokalerna och redskapen för verksamheten ska vara ändamålsenliga och att också tillgängligheten ska beaktas. Jämfört med den gällande bestämmelsen ses miljön för småbarnspedagogiken från flera olika perspektiv. Dessutom läggs till en bestämmelse om tillräckliga och ändamålsenliga lokaler och redskap, som har ingått i 11 § i socialvårdslagen (710/1982) samt i 4 § i lagen om privat socialservice (922/2011). Miljön

för småbarnspedagogiken omfattar den byggda miljön, dvs. lokalerna i verksamhetsenheten och den övriga närmiljön, såsom gården. Den omfattar både den fysiska omgivningen och till exempel den psykiska och sociala miljön. Det innebär att t.ex. förebyggande av mobbning och ingripande i mobbning är en del av en utvecklande miljö som främjar inläring och är hälsosam och trygg. I redskapen för verksamheten ingår t.ex. olika lek- och motionsredskap.

Denna bestämmelse ställer krav på planering, anskaffning och användning av lokaler och redskap. Att miljön ska vara utvecklande, hälsosam och trygg och främja inläring anger att man vid planeringen och byggandet av lokalerna ska beakta verksamhetens mål och innehåll samt de krav som barnens ålder och utveckling ställer. Lokalerna eller verksamhetsmiljön får inte innehålla några risker för barnens hälsa eller säkerhet. Vid planeringen och anskaffningen av lokaliteterna, den övriga verksamhetsmiljön och redskapen borde också beaktas hur de lämpar sig för barn med handikapp och funktionshinder.

Också i annan lagstiftning ställs det krav på miljön, lokaliteterna och redskapen för småbarnspedagogiken. Det gäller t.ex. bestämmelser och anvisningar om byggande, hälso- skydd, arbetarskydd och brandsäkerhet.

7 a §. I gällande lag om barndagvård finns ingen bestämmelse om att en plan för småbarnspedagogik ska göras upp för barnet. Enligt 7 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) har det dock bestämts att en individuell plan ska göras upp för varje barn. Enligt denna paragraf ska när socialvård lämnas en service-, vård-, rehabiliterings- eller någon annan motsvarande plan utarbetas, om det inte är fråga om tillfällig rådgivning och handledning eller om det inte i övrigt är uppenbart onödigt att utarbeta en plan. I 7 a § i dagvårdslagen bestäms dessutom att en rehabiliteringsplan ska utarbetas för samordning av rehabiliteringen för barn som är i behov av särskild vård och fostran.

För varje barn som är på daghem eller i familjedagvård ska enligt paragrafen göras upp en individuell plan för småbarnspedagogik för genomförandet av barnets fostran, undervisning och vård. Om innehållet i bar-

nets individuella plan för småbarnspedagogik kan föreskrivas närmare i grunderna för planen för småbarnspedagogik, om vilken bestäms i 9 §. Utgångspunkten för planen ska vara barnets bästa och barnets behov samt tillräcklig mångprofessionell kompetens. Målet med den individuella planen småbarnspedagogik är att beakta barnets individuella behov av stöd, dess styrkor och intressen samt barnets föräldrars eller andra vårdnadshavares syn på hur den småbarnspedagogiska verksamheten ska ordnas. Uppgörandet av planen förutsätter en stark professionalitet hos personalen, visioner samt bedömning av barnets utvecklings- och inlärningskede och kunskap som baserar sig på barnets växelverkan och systematisk observation. Avsikten är att den information, de färdigheter och den sakkunskap som barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare och personalen har ska sammanställas i den småbarnspedagogiska planen för att främja barnets välbefinnande. Målen för barnets utveckling och inlärn timer samt åtgärder för att uppnå målen skrivs in i barnets individuella plan för småbarnspedagogik. Dessutom antecknas i planen barnets behov av stöd, stödåtgärder och hur de genomförs, vilket betyder att den ersätter den nuvarande rehabiliteringsplanen.

Om barnet har någon sjukdom som kräver läkemedelsbehandling medan det deltar i småbarnspedagogisk verksamhet, ska enligt förslaget göras upp en plan för barnets läkemedelsbehandling i samarbete med barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare, personalen vid den småbarnspedagogiska verksamheten samt den läkare som ansvarar för barnets vård. Det som överenskomits om läkemedelsbehandlingen ska skrivas in i barnets individuella plan för småbarnspedagogik. Social- och hälsovårdsministeriet har gett ut Kommuninfo 5/2012 Trygg läkemedelsbehandling av långtidssjuka barn inom barndagvården.

I paragrafens andra moment bestäms om samarbetet vid uppgörandet av den individuella planen för småbarnspedagogik för barnet. Planen utarbetas i samarbete mellan personalen och barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare. Att göra upp planen är tänkt att vara en viktig samarbetsform, som förutsätter nära och kontinuerliga kontakter och

informationsutbyte mellan barnets vårdnadshavare och en person i verksamheten som deltar i barnets fostran, undervisning och vård.

Uppgörandet av planen baseras på behövt mångprofessionellt kunnande. Barnträdgårdslärarna har också för närvarande haft huvudansvaret för utarbetande av de individuella planerna för småbarnsfostran. De nya planerna kan utarbetas med nuvarande personaldimensionering. Planen kan uppgöras av en person som deltar i fostran, undervisningen och vården av barnet, men vid ett daghem ligger ansvaret för att uppgöra den på en person som har behörighet som barnträdgårdslärare. Bestämmelser om personalens behörigheter finns i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005). Vid uppgörandet av planen för småbarnspedagogik betonas den pedagogiska kompetensen, som är starkast hos en barnträdgårdslärare med pedagogie kandidatexamen. Därför bör uppgörandet av planen för småbarnspedagogik i första hand vara en uppgift för en pedagogie kandidat. När en individuell plan för småbarnspedagogik görs upp för barn i familjevård, ska man enligt förslaget anlita en barnträdgårdslärares sakkunskap.

Man ska ta reda på barnets åsikt och den ska beaktas när planen görs upp. Barnets föräldrar och andra vårdnadshavare för sin del fram barnets synpunkter vid uppgörandet av planen, men med beaktande av barnets ålder och utveckling ska man också ta reda på och fråga barnet självt om dess åsikter och önskemål. Det kan ske som en del av den småbarnspedagogiska verksamheten. Barnets ålder och utveckling påverkar när det gäller vad som är ett ändamålsenligt sätt för barnet att delta.

I uppgörandet av den individuella planen för småbarnspedagogik för barnet kan också övriga myndigheter, sakkunniga och andra parter som stöder barnets fostran, utveckling och inlärn timer delta. Målet är att genom mångprofessionellt samarbete säkerställa att småbarnspedagogiken i verksamheten tillämpas så att den motsvarar barnets behov. Mångprofessionellt samarbete bedrivs i regel tillsammans med barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare med deras samtycke. Samar-

betet handlar om utbyte av information och sekretessbestämmelser.

Den individuella plan för småbarnspedagogik som ska göras upp för varje barn är avsedd att vara ett viktigt redskap i vardagen för personalen när det gäller att stöda barnets utveckling och inläring. De individuella planerna för småbarnspedagogik utgör också en grund för planeringen av verksamheten i barngruppen. När gruppens verksamhet planeras och ordnas ska man enligt förslaget också beakta de enskilda barnens utvecklingsskede, intressen och stödbehov, som framgår av de individuella planerna. Med hjälp av dessa individuella uppgifter om barnen ska gruppens verksamhet planeras så att målen för de enskilda barnen när det gäller ordnandet av verksamheten blir beaktade.

Enligt förslaget ska planen för småbarnspedagogik för barnet första gången göras upp i början av klientförhållandet. De mål och åtgärder för småbarnspedagogiken som man kommit överens om i planen bör utvärderas och planen bör ses över minst en gång per år. Planen ska dock alltid ses över när det är befogat på grund av barnets behov. Initiativet till att se över planen kan komma från personalen, någon annan myndighet som man samarbetat med i frågor som gäller barnet eller från barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare.

7 b §. I den gällande lagen om barndagvård finns inga egentliga bestämmelser om delaktighet och påverkan. Det föreslås att till lagen fogas en allmän bestämmelse om delaktighet och påverkan. Delaktighet och påverkan behandlas både från barnets och från föräldrarnas eller andra vårdnadshavares perspektiv. Enligt det första momentet ska i planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogik för ett barn, barnets åsikter och önskemål redas ut och beaktas på det sätt barnets ålder och utveckling förutsätter. Enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) företräder barnets vårdnadshavare barnet, och enligt lagen ska vårdnadshavarna när de fattar beslut i barnets personliga angelägenheter ta hänsyn till barnets åsikt och önskemål. Detta utesluter dock inte att barnet ses som en individ och en central aktör, som kan bilda sin egen uppfattning och har rätt att framföra sina åsikter. Barnets

ålder och utveckling påverkar hur barnets åsikter och önskemål kan utredas och beaktas. Den som anordnar verksamheten ska aktivt erbjuda barnet möjligheter att framföra sina åsikter, när de ansluter sig till planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogiken som berör barnet självt. Växelverkan och arbetsrutinerna i vardagen borde utformas så att beaktandet av barnets åsikter och uppfattningar blir en del av den dagliga och förtroendefulla växelverkan mellan barnet och personalen.

Det andra momentet handlar om föräldrarnas och andra vårdnadshavares delaktighet och påverkan. I detta moment bestäms att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska beredas möjlighet att delta i och påverka planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogiken för barnet. Om uppgörandet av planen för småbarnspedagogik och samarbetet i samband med det bestäms i lagens 7 a §. Den som anordnar verksamheten borde aktivt erbjuda vårdnadshavarna möjligheter att framföra sin syn på småbarnspedagogiken för sitt barn. Öppenhet och förtroendefulla kontakter mellan personalen och vårdnadshavarna skapar en grund för en bestående fostringsgemenskap.

Utom att utgångspunkten är att barnen och deras föräldrar eller andra vårdnadshavare ska ges möjlighet till delaktighet och påverkan i sina egna angelägenheter utgår man i det tredje momentet från att de också ska ha möjlighet att regelbundet delta i planeringen och utvärderingen av småbarnspedagogiken inom verksamhetsenheten. Med enhet avses det daghem eller den familjedagvårdsplats eller t.ex. den klubb, där barnet deltar i småbarnspedagogisk verksamhet. Mera allmänna bestämmelser om hur man kan påverka tjänster på kommunnivå finns t.ex. i 27 och 28 § i kommunallagen (365/1995). I det tredje momentet anges inte närmare på vilket sätt föräldrarna eller vårdnadshavarna kan delta i planeringen och utvärderingen av småbarnspedagogiken. Man kan t.ex. ordna diskussionsmöten, föräldrakvällar, enkäter och möjligheter att ge respons för barnen och deras föräldrar. Barnens delaktighet i planeringen och utvärderingen av verksamheten kan ordnas som en del av de vardagliga situationerna inom småbarnspedagogiken. De synpunkter

som man får genom barnen och föräldrarna eller vårdnadshavarna är en viktig metod att bedöma och utveckla tjänsterna.

9 §. Det föreslås att uppgifterna som sakkunnigt ämbetsverk överförs från Institutet för hälsa och välfärd till Utbildningsstyrelsen. Bestämmelser om Utbildningsstyrelsen finns i lagen om utbildningsstyrelsen (182/1991) och i förordningen om utbildningsstyrelsen (805/2008). Enligt 1 § i lagen om utbildningsstyrelsen finns Utbildningsstyrelsen under undervisnings- och kulturministeriet som ett centralt sakkunnigämbetsverk för utvecklings- och förvaltningsuppgifter inom undervisningsväsendet. Enligt lagens 2 § har Utbildningsstyrelsen till uppgift att svara för utvecklandet av utbildningen inom sitt verksamhetsområde, främja uppnåendet av goda resultat i utbildningen och ge akt på hur utbildningen ordnas. Dessutom ska Utbildningsstyrelsen sköta de uppgifter som särskilt stadgas eller bestäms för den samt utföra de uppdrag som undervisningsministeriet ger. När småbarnspedagogiken läggs till Utbildningsstyrelsens uppgifter måste lagen preciseras och det föreslås att det görs i samma proposition.

I det andra momentet ingår bestämmelser om de riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik. Det föreskrivs särskilt att det ska vara Utbildningsstyrelsens uppgift att göra upp och besluta in dessa grunder. Tidigare har det inte funnits några bestämmelser i lag om de riksomfattande grunderna för småbarnspedagogik. I statsrådets principbeslut om riksomfattande riktlinjer för förskoleverksamheten (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2002:10) fick Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes) i uppdrag att göra upp en riksomfattande plan för småbarnsfostran. Stakes utarbetade 2003 Grunderna för småbarnsfostran, som uppdaterats 2005 (Stakes, handböcker 61). Institutet för hälsa och välfärd grundades i stället för Stakes och till dess uppgifter hör verkställandet och styrningen av grunderna. Grunderna för småbarnsfostran har varit ett verktyg av rekommendationskaraktär för styrningen av innehållet i småbarnsfostran. När det nu föreslås att det till skillnad från tidigare praxis ska föreskrivas om grunderna i

lag ändras deras karaktär till förpliktande anvisningar, som den som anordnar och producerar verksamheten måste följa vid planeringen, genomförandet, utvärderingen och utvecklandet av småbarnspedagogiken.

Det föreslås bli Utbildningsstyrelsens uppgift att göra upp och besluta om grunderna för småbarnspedagogiken. Utbildningsstyrelsen ska bereda grunderna i samarbete med behövliga aktörer. Beredningen av grunderna ska enligt förslaget ske öppet och vid beredningen av dem ska mångprofessionellt kunskande beaktas. Det är t.ex. fortfarande viktigt att Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd samarbetar, eftersom Institutet för hälsa och välfärd har sakkunskap som gäller barns välbefinnande och social- och hälsovårdstjänster för barn och familjer. När grunderna är klara ska Utbildningsstyrelsen fatta beslut om att de träder i kraft såsom förpliktande. Grunderna för planen för småbarnspedagogik baserar sig på denna lag, och i dem kan inte bestämmas om nya förpliktelser som inte baserar sig på lag. Syftet med grunderna är att med stöd av lag styra genomförandet av innehållet i den småbarnspedagogiska verksamheten.

Målet med grunderna för småbarnspedagogiken är att genomföra verksamheten på lika grunder i hela landet, uppfylla de mål för småbarnspedagogiken som föreskrivs i denna lag samt styra kvalitetsutvecklingen inom småbarnspedagogiken. Grunderna som är förpliktande på riksnivå är ett viktigt redskap för att förenhetliga verksamhetsanordnarnas olika praxis för att ordna verksamheten samt styra inriktningen för kvalitetsutvecklingen inom småbarnspedagogiken.

I grunderna bestäms det centrala innehållet i genomförandet av småbarnspedagogiken. Avsikten är att närmare beskriva bland annat hur målen för småbarnspedagogiken borde beaktas vid anordnandet av verksamheten och hur de syns i verksamhetens innehåll.

I grunderna för småbarnspedagogiken bestäms närmare om samarbetet mellan anordnarna av verksamheten och barnens föräldrar eller andra vårdnadshavare, det mångprofessionella samarbetet samt innehållet i barnets individuella plan för småbarnspedagogik. I grunderna bestäms om de centrala principerna för ett samarbete som främjar uppkomsten

av förtroendefulla relationer och kontakter och en fungerande fostringsgemenskap. När det gäller barnets individuella plan betonas vad som är ändamålet med planen och vad som ska tas med i den samt hur barnets behov av stöd och stödåtgärderna ska skrivas in i planen.

9 a §. I den gällande lagen om barndagvård ingår inga bestämmelser om några lokala planer. Trots det har man redan för närvarande i många kommuner utarbetat en lokal plan för småbarnsfostran med utgångspunkt i grunderna för småbarnsfostran, som utfärdas på rekommendationsnivå. I den föreslagna paragrafen föreskrivs att den lokala planen kan utarbetas av en kommun, samkommun eller någon annan serviceproducent. De lokala förhållandena i olika delar av Finland kan skilja sig avsevärt från varandra, till exempel i fråga om antalet barn som deltar i den småbarnspedagogiska verksamheten, hur tjänsterna produceras eller verksamhetsformerna. De lokala planerna ska kunna utarbetas antingen för respektive anordnare, enhet, grupp eller verksamhetsform. De lokala planerna ska kunna utarbetas antingen specifikt enligt anordnare, enhet, grupp eller verksamhetsform eller så att planen delvis gäller hela kommunen eller någon annan anordnare och delvis specifikt för respektive enhet, grupp eller verksamhetsform.

Planerna ska kunna utarbetas av såväl kommunen, samkommunen eller någon annan serviceproducent. Om en kommun till exempel ordnar servicen genom avtal med någon eller några andra kommuner eller genom att den ingår i en samkommun, ska den lokala planen kunna täcka även flera kommuner. En kommun ska också kunna utarbeta flera lokala planer, till exempel för olika verksamhetsformer. I den föreslagna paragrafen ingår inte heller annars närmare bestämmelser om planens utformning. Den lokala småbarnspedagogiska planen kan enligt förslaget också ingå som en del i någon annan plan som kommunen ska göra upp. Paragrafen ger utrymme för verksamhetsanordnaren att välja hur och i vilken form den lokala eller de lokala planerna godkänns. I verksamhet som ordnas i kommunal regi kan planen antingen godkännas för respektive kommun, enhet, grupp eller verksamhetsform eller så

att den delvis gäller hela kommunen och delvis respektive enhet, grupp eller verksamhetsform. När lokala planer för småbarnspedagogiken utarbetas, ska men enligt förslaget beakta andra av kommunen utarbetade planer som gäller barn och familjer, som till exempel sådana läroplaner som avses i 15 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och sådana planer för att främja barns och unga personers välfärd och för ordnande och utveckling av barnskyddet som avses i 12 § i barnskyddslagen (417/2007).

Även övriga serviceproducenter, såsom privata serviceproducenter, ska kunna utarbeta en lokal plan. Om en privat serviceproducent bedriver verksamhet i flera kommuner, kan planen enligt förslaget täcka hela verksamheten, om man planen i tillräckligt hög grad beaktar de lokala särdragen på hela verksamhetsområdet. Om en privat serviceproducent endast har en verksamhetsenhet, kan en plan utarbetas för den enheten. I en lokal plan som utarbetats av en privat serviceproducent kan man enligt förslaget på det sätt som anges i grunderna för den riksomfattande småbarnspedagogiska planen bland annat ta upp riktlinjer och strategier för verksamheten samt deras målsättningar och uppfyllandet av dem. I dem kan man bl.a. beakta olika pedagogiska prioriteringar. De lokala planerna kan enligt förslaget utgöra ett komplement till grunderna för den riksomfattande planen för småbarnspedagogik, men kan inte helt utesluta några mål eller något innehåll som krävs enligt lag, förordning eller de riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik.

En central fråga i planeringen på lokal nivå är enligt förslaget att skapa samarbetsstrukturer för ett mångdisciplinärt samarbete inom småbarnspedagogiken. Om man utarbetar en plan, ska den beakta samarbetet mellan de myndigheter som sköter verkställigheten av uppgifter inom småbarnspedagogik, undervisning samt social- och hälsovård. Tjänsterna för barn och familjer ska bilda en egen fungerande helhet. Samarbetet ska struktureras så att det även gäller samarbetet mellan kommuner eller samkommuner och övriga serviceproducenter. I synnerhet samarbetet mellan privata serviceproducenter och de kommunala myndigheter som svarar för

småbarnspedagogiken är viktigt, för att planen ska kunna omfatta bl.a. principerna för samarbetet samt samarbetsparterna, inklusive uppbyggnaden av samarbetsformer för övergången till förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

9 b §. Bestämmelsen om utvärdering av småbarnspedagogiken är ny. Avsikten är att ta med i lagen en motsvarande bestämmelse som finns i de olika utbildningslagarna om utvärdering av utbildningen. Sådana bestämmelser finns i alla lagar som gäller utbildning, bland annat i lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen (629/1998), lagen om yrkesutbildning (630/1998), yrkeshögskolelagen (351/2003) och universitetslagen (558/2009). Bestämmelserna om utvärdering av utbildning ändrades tekniskt i samband med att Nationella centret för utbildningsutvärdering grundades, (lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering 1295/2013, RP 117/2013 rd). Nationella centret för utbildningsutvärdering är en oberoende expertorganisation som utför utomstående utvärdering av utbildning och som producerar information för utbildningspolitiskt beslutsfattande och utvecklande av utbildningen. Centret inledde sin verksamhet i maj 2014. Under Nationella centret för utbildningsutvärdering sammanfördes utvärderingen av utbildningen och högskolorna som tidigare sköts av Rådet för utvärdering av högskolorna, Rådet för utbildningsutvärdering samt Utbildningsstyrelsens evalueringsverksamhet.

Bestämmelsen har formulerats så att den motsvarar bestämmelserna i de andra utbildningslagarna. Enligt paragrafens 1 mom. är syftet med utvärderingen av småbarnspedagogiken att trygga att ändamålet med denna lag uppfylls, stödja utvecklandet av småbarnspedagogiken och främja förutsättningarna för barnets utveckling och inläring. I det andra momentet ställs på dem som anordnar småbarnspedagogik en förpliktelse att utvärdera sin verksamhet samt delta i utomstående utvärdering av sin verksamhet. Det är vanligast att Nationella centret för utbildningsutvärdering är den utomstående utvärderaren. Bestämmelser om centrets verksamhet finns i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering. Det föreslås vara möj-

ligt att ordna utomstående utvärdering också så att den utförs av någon annan aktör eller som internationell utvärdering. I paragrafen finns ingen närmare bestämmelse om hur en anordnare av småbarnspedagogik ska utvärdera sin verksamhet, utan den som anordnar småbarnspedagogik får själv besluta vilka utvärderingsmetoder som används. Utvärderingen ska enligt förslaget göras på anordnarens eget initiativ och utföras planmässigt och regelbundet. Utvärderingen är ett viktigt redskap när det gäller att förbättra kvaliteten i småbarnspedagogiken och utveckla verksamheten. De centrala resultaten av utvärderingen ska enligt förslaget publiceras. Anordnaren får besluta om hur publiceringen ska ske. Enligt förslaget ingår i utvärderingen skyldighet att ordna möjligheter för barnen och deras vårdnadshavare att delta i planeringen och utvärderingen av enhetens verksamhet.

Enligt paragrafens femte moment får närmare bestämmelser om utvärdering och utvecklingen av den utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §. Till paragrafens första moment fogas en bestämmelse om att barnets bästa ska beaktas vid planeringen och anordnandet av dagvård. Syftet är att tydligare än i gällande lag betona tanken bakom lagen, att barnets bästa ska sättas i första rummet, eftersom lagen om småbarnspedagogik är en central lag när det gäller barn. Beaktandet av barnets bästa grundar sig på artikel 3 i Förenta nationernas konvention om barnens rättigheter, enligt vilken vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, barnets bästa ska komma i främsta rummet. Av lagens syfte framgår också andra viktiga principer och rättigheter som ingår i barnkonventionen, såsom barnets rätt till sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för barnets välfärd, jämlikhet och förbud mot diskriminering samt beaktande av barnets åsikter.

11 a §. I 1 § föreslås att det bestäms om barnets rätt till småbarnspedagogik. I 11 a § föreslås på motsvarande sätt om kommunens skyldighet att se till barnets rätt till småbarnspedagogik. Enligt förslaget föreskrivs

inte längre om föräldrarnas eller andra vårdnadshavares rätt att få en dagvårdplats för barnet, utan kommunen föreslås på motsvarande sätt se till att barnet får en sådan plats inom småbarnspedagogiken som avses i 1 § 2 eller 3 mom. Kommunens skyldighet att ordna småbarnspedagogik ändras enligt förslaget inte jämfört med skyldigheten att ordna barndagvård enligt gällande lag. Bestämmelsen i paragrafens 3 mom. om bemyndigandet att utfärda förordning ska enligt förslaget preciseras så att det lagtekniskt motsvarar den precisionsgrad som grundlagen kräver. I övrigt företas enligt förslaget de lagtekniska ändringar som 1 § i denna proposition kräver. Trots 1 § 6 mom. i denna proposition, ersätts ordet barndagvård i denna paragraf för den interna följdriktighetens skull med ordet småbarnspedagogik.

11 e §. Småbarnspedagogiken är en central serviceform för barnen och familjer, i vilken största delen av barnen som är i den ålder som omfattas av småbarnspedagogiken deltar under något skede av sin barndom, och som är viktig med tanke på hela familjen. Andra viktiga tjänster för barn och barnfamiljer är till exempel förskoleundervisning, grundläggande utbildning, idrotts- och kulturtjänster, rådgivningsverksamheten, barnskyddet och handikapptjänsterna. I paragrafen betonas att det är viktigt att olika verksamhetsområden och serviceformer samarbetar. Kommunen ska enligt förslaget vid anordnandet av dagvården samarbeta med de instanser som ansvarar för undervisning, idrott och kultur, barnskydd och övrig socialvård, rådgivningsverksamhet och övrig hälsovård samt andra behövliga aktörer. Andra aktörer kan vara t.ex. privata serviceproducenter som anordnar dagvård eller en församling eller organisation som har klubbverksamhet. Ett fungerande samarbete förutsätter att det skapas tydliga strukturer för arbetet. Tjänsterna för barn och familjer ska utgöra en ändamålsenlig helhet, där barnet och familjen flexibelt får de tjänster som de behöver och som motsvarar deras behov.

Om mångprofessionellt samarbete bestäms exempelvis i 2 kap. i barnskyddslagen (417/2007), som behandlar förebyggande barnskydd samt i 12 §, som gäller välfärdsplanen för barn och unga, en plan som ska

göras upp för att främja barns och ungas välfärd och ordna och utveckla barnskyddet. Det har föreslagits att bestämmelserna om förebyggande barnskydd ska flyttas till den nya socialvårdslagen. Regeringens proposition till denna lag behandlas i riksdagen (RP 164/2014 rd). Syftet med den nya socialvårdslagen är att flytta tyngdpunkten från specialtjänster till allmänna tjänster, stärka klienternas jämlikhet och myndigheternas samarbete. Om samarbete mellan myndigheter föreskrivs också t.ex. i 2 och 15 § i hälsovårdslagen (1326/2010).

1.2 Lagen om utbildningsstyrelsen

1 §. Utbildningsstyrelsen föreslås bli sakkunnigämbetsverk för småbarnspedagogiken i stället för Institutet för hälsa och välfärd. Paragrafens ordalydelse preciseras så att den motsvarar Utbildningsstyrelsens utvidgade verksamhetsområde. Småbarnspedagogiken läggs till i paragrafen och i andra momentet skrivs in att förordning utfärdas av statsrådet.

2 §. I denna paragraf föreskrivs om Utbildningsstyrelsens uppgifter. Utbildningsstyrelsen har till uppgift att svara för utvecklandet av utbildningen inom sitt verksamhetsområde, främja uppnåendet av goda resultat i utbildningen och följa upp hur utbildningen ordnas. Till första momentet fogas att Utbildningsstyrelsen också har till uppgift att utveckla småbarnspedagogiken och följa hur småbarnspedagogiken ordnas.

3 §. Till denna paragraf fogas att i Utbildningsstyrelsens direktion utom sakkunniga inom utbildningen också ska ingå sakkunniga inom småbarnspedagogik. Det är viktigt att medlemmarna i direktionen har en sakkunnskap som omfattar alla delområden i Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde. Det läggs till att det är statsrådet som utfärdar förordning.

4 §. I paragrafens 1 mom. bestäms att Utbildningsstyrelsen ska ha en enhet för uppgifter inom den svenskspråkiga utbildningen. Enligt förslaget utökas den svenska enhetens uppgifter med småbarnspedagogik vid sidan om utbildning.

1.3 Lag om Nationella centret för utbildningsutvärdering

1 §. Enligt paragrafen är Nationella centret för utbildningsutvärdering ett oavhängigt sakkunnigorgan för extern utvärdering av utbildning. Utvärderingscentret producerar information för det utbildningspolitiska beslutsfattandet och utvecklandet av utbildningen. Till centrets verksamhetsområde läggs småbarnspedagogiken i paragrafens första moment.

2 §. I denna paragraf föreskrivs om Utvärderingscentrets uppgifter. Till paragrafens 1, 3 och 4 punkter läggs småbarnspedagogik. Centret ska i framtiden ordna också utvärderingar av småbarnspedagogik och den verk-

samhet som bedrivs av dem som ordnar småbarnspedagogik i enlighet med den utvärderingsplan som avses i 5 § i lagen, stödja också dem som ordnar småbarnspedagogik i ärenden som gäller utvärdering och kvalitets-säkring samt utveckla utvärderingen av småbarnspedagogiken.

2 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2015.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om ändring av lagen om barndagvård**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om barndagvård (36/1973) lagens rubrik, 1, 2 a, 2 b, 6, 7 a och 9 §, 11 § 1 mom. samt 11 a §, av dem 1 och 6 § sådana de lyder i lag 451/1990, 2 a § sådan den lyder i lag 304/1983, 2 b § sådan den lyder i lag 1119/1985, 7 a och 9 § sådana de lyder i lag 909/2012 och 11 a § sådan den lyder i lag 905/2012 samt

fogas till lagen nya 5 a, 7 b, 9 a, 9b och 11 e § som följer:

Lag om småbarnspedagogik**1 §**

I denna lag föreskrivs om barnets rätt till småbarnspedagogik. Denna lag tillämpas på småbarnspedagogik som ordnas av en kommun, samkommun samt någon annan serviceproducent och ges vid daghem, i familjedagvård eller som övrig småbarnspedagogik. Med småbarnspedagogik avses en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn och i vilken i synnerhet pedagogiken betonas.

Småbarnspedagogik kan ordnas i en lokal som reserverats för detta ändamål och som kallas daghem.

Småbarnspedagogik kan ordnas i enskilt hem eller något annat vårdställe med hemliknande förhållanden, vilket kallas familjedaghem.

Övrig småbarnspedagogik kan ordnas på ett ställe som reserverats för detta ändamål.

För ett barn som deltar i småbarnspedagogisk verksamhet kan man även ordna nödvändiga transporter.

Med barndagvård avses senare i denna lag småbarnspedagogik.

2 a §

Syftet med småbarnspedagogiken som avses i denna lag är att:

1) hos varje barn främja en helhetsmässig uppväxt, hälsa och ett helhetsmässigt välbefinnande i enlighet med barnets ålder och utveckling,

2) stödja barnets förutsättningar för inläring och främja livslångt lärande och uppfyllandet av utbildningsmässig jämlikhet,

3) ordna mångsidig pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i barns lek, rörelse, konst och kulturtradition samt ge barnet möjligheter till positiva upplevelser av lärande,

4) säkerställa en småbarnspedagogisk miljö som är utvecklande, främjar inläring och är hälsosam och trygg,

5) trygga ett verksamhetssätt som respekterar barnet och så bestående förhållanden som möjligt för växelverkan mellan barnet och personalen inom småbarnspedagogiken,

6) erbjuda alla barn likvärdiga möjligheter till småbarnspedagogik, främja jämställdhet mellan könen samt ge färdigheter att förstå och respektera den allmänna kulturtraditionen samt vars och ens språkliga, kulturella, religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrund,

7) identifiera barnets individuella behov av stöd och, när det uppkommit behov av stöd, organisera ett ändamålsenligt stöd inom småbarnspedagogiken, vid behov i form av mångprofessionellt samarbete,

8) utveckla barnets förmåga till samarbete och växelverkan, främja barnets förmåga att delta i kamratgruppen samt vägleda barnet mot ett etiskt ansvarstagande och hållbart handlingsätt, respekt för andra människor och samhällsmedlemskap,

9) säkerställa barnets möjligheter att få delta i och påverka sådana angelägenheter som berör barnet självt, och

10) i samverkan med barnet och dess föräldrar eller andra vårdnadshavare främja en harmonisk utveckling hos barnet och dess holistiska välbefinnande samt stödja barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare i fostringsarbetet.

2 b §

Ett barn som deltar i småbarnspedagogisk verksamhet ska erbjudas hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov, om inte annat följer av karaktären av den småbarnspedagogiska verksamheten som ordnas på annat ställe än på ett daghem eller i familjedagvård. Besisningen ska vara ändamålsenligt ordnad och handledd.

Vad som bestäms i 1 mom. omfattar dock inte kliniska näringsprodukter eller därmed jämförbara produkter som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004), inte heller bekostande av livsmedel då småbarnspedagogisk verksamhet ordnas för barn i samma familj i deras eget hem.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om en hälsosam och lämplig kost och om hur besisningen ska ordnas inom småbarnspedagogiken.

5 a §

I en daghemsgrupp får samtidigt vara närvarande högst det antal barn som svarar mot tre personer i vård- och fostringsuppgifter.

6 §

Miljön för småbarnspedagogik ska med beaktande av barnets ålder och utveckling vara utvecklande och främja inläring samt vara hälsosam och trygg. Lokalerna och redskapen för verksamheten ska vara ändamålsenliga och tillgängligheten ska beaktas.

7 a §

För varje barn på ett daghem eller i familjedagvård ska en individuell plan för småbarnspedagogik göras upp utgående från genomförandet av barnets fostran, undervisning och vård. I den individuella planen ska målen för barnets utveckling och inläring samt åtgärderna för uppfyllandet av målen fyllas i. Dessutom skrivs barnets behov av stöd, stödåtgärder och hur de ska genomföras in i planen.

Den individuella planen för småbarnspedagogik för varje barn görs upp i samarbete mellan personalen och barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare. Vid daghemmen ansvarar en person med behörighet som barnträdgårdslärare för att uppgöra planen. Barnets åsikt ska utredas och den ska beaktas när planen görs upp. Vid behov kan övriga myndigheter, sakkunniga och andra parter som stöder barnets fostran, utveckling och inläring delta i uppgörandet av barnets plan för småbarnspedagogik.

Genomförandet av den individuella planen för småbarnspedagogik för varje barn ska utvärderas och ses över minst en gång om året. Om barnets behov så kräver ska det göras oftare.

7 b §

Vid planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogik för ett barn, ska barnets åsikter och önskemål redas ut och beaktas i enlighet med barnets ålder och utveckling.

Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska beredas möjlighet att delta i och påverka planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogiken för barnet.

Barnen och deras föräldrar eller andra vårdnadshavare ska vid verksamhetsenheten regelbundet beredas möjlighet att delta i planeringen och utvärderingen av småbarnspedagogiken.

9 §

Sakkunnigt ämbetsverk för småbarnspedagogiken är Utbildningsstyrelsen, om vilken det föreskrivs i lagen om utbildningsstyrelsen (182/1991).

Utgående från denna lag gör Utbildningsstyrelsen upp och beslutar om grunderna för

planen för småbarnspedagogik. Målet med grunderna för småbarnspedagogiken är att genomföra verksamheten på lika grunder i hela landet, uppfylla de mål för småbarnspedagogiken som föreskrivs i denna lag samt styra kvalitetsutvecklingen inom småbarnspedagogiken. I grunderna för småbarnspedagogik definieras det centrala innehållet i småbarnspedagogiken, samarbetet mellan anordnarna av verksamheten och barnens föräldrar eller andra vårdnadshavare, det mångprofessionella samarbetet samt innehållet i barnets plan för småbarnspedagogik. Utbildningsstyrelsen bereder grunderna i samråd med nödvändiga samarbetsparter.

9 a §

En kommun, samkommun eller någon annan serviceproducent kan med utgångspunkt i grunderna för den riksomfattande småbarnspedagogiska planen utarbeta lokala småbarnspedagogiska planer. Planerna kan utarbetas enligt serviceproducent, enhet, grupp eller verksamhetsform, och kan beakta pedagogiska prioriteringar och andra aspekter som är av betydelse med tanke på anordnandet av småbarnspedagogiken så att de kompletterar de riksomfattande grunderna för småbarnspedagogiken.

I de lokala planerna ska man därtill beakta samarbetet mellan de kommunala myndigheter som ansvarar för verkställigheten av uppgifter inom småbarnspedagogiken, undervisningen samt social- och hälsovården samt skapa nödvändiga samsarbetsstrukturer.

9 b §

Syftet med utvärderingen av småbarnspedagogiken är att trygga att ändamålet med denna lag uppfylls, stödja utvecklandet av småbarnspedagogiken och främja förutsättningarna för barnets utveckling och inlärning.

Den som anordnar småbarnspedagogiken ska utvärdera sin verksamhet samt delta i utomstående utvärdering av sin verksamhet.

Om det nationella centret för utbildningsutvärdering föreskrivs i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013).

De centrala resultaten av utvärderingarna ska publiceras.

Närmare bestämmelser om utvärdering och utvecklingen av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Kommunen ska se till att det finns tillgång till barndagvård som anordnas eller övervakas av kommunen i den omfattning och i sådan form som behovet inom kommunen förutsätter. Vid planeringen och anordnandet av dagvård ska barnets bästa beaktas.

11 a §

Kommunen ska, utöver vad som bestäms i 11 §, se till att barnet får en sådan av kommunen anordnad plats inom småbarnspedagogiken som avses i 1 § 2 eller 3 mom. efter utgången av den tid för vilken moderskaps- och föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) får betalas, dock inte under den tid för vilken den faderskapspenning enligt 9 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen ska betalas utanför moderskaps- och föräldrapenningsperioden får betalas, och att barnet kan få delta i den småbarnspedagogiska verksamheten tills det såsom läropliktigt enligt lagen om grundläggande utbildning inleder den grundläggande utbildningen. Småbarnspedagogiken ska dock anordnas under en del av dagen, när barnet innan det har nått den i lagen om grundläggande utbildning nämnda läropliktsåldern deltar i förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning eller när barnet i enlighet med 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning inleder sin grundläggande utbildning ett år tidigare än vad som anges i 1 mom. i den paragrafen. Småbarnspedagogiken ska om möjligt anordnas i den form som barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare önskar.

Föräldrarna till eller andra vårdnadshavare för ett i 1 mom. avsett barn som inte för ordnande av vården av barnet väljer en plats inom småbarnspedagogiken som kommunen anordnar enligt 1 mom., har för ordnande av barnets vård eller småbarnspedagogik på något annat sätt rätt att få stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

(1128/1996) så som närmare bestäms i den lagen.

Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare, som önskar en sådan plats inom småbarnspedagogiken som avses i denna paragraf för sitt barn, ska innan barnet behöver platsen inom utsatt tid inlämna en ansökan om detta. Genom förordning av statsrådet bestäms om hur en plats inom småbarnspedagogiken ska sökas samt om den tid inom vilken barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska göra detta.

Rätten till samma plats inom småbarnspedagogiken kvarstår även om barnet inte får småbarnspedagogik under de avsnitt av faderskapspenningssperioden som avses i 9 kap.

7 § i sjukförsäkringslagen. Frånvaro som beror på avsnitt av faderskapspenningssperioden ska anmälas till platsen inom småbarnspedagogiken senast två veckor före den planerade periodens början.

11 e §

Kommunen ska vid anordnandet av småbarnspedagogiken samarbeta med de instanser som ansvarar för undervisning, idrott och kultur, barnskydd och övrig socialvård, rådgivningsverksamhet och övrig hälsovård samt andra behövliga aktörer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av lagen om utbildningsstyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utbildningsstyrelsen (182/1991) 1 §, 2 § 1 mom. samt 3 och 4 §, av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 641/1998, 3 § sådan den lyder i lag 641/1998 och 4 § sådan den lyder i lag 38/2003, som följer:

1 §

Verksamhetsområde

För utvecklings- och förvaltningsuppgifter inom småbarnspedagogiken och det övriga undervisningsväsendet finns utbildningsstyrelsen som ett centralt sakkunnigämbetsverk under undervisningsministeriet.

Genom förordning av statsrådet bestäms vilken småbarnspedagogik, utbildning och annan verksamhet som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

2 §

Uppgifter

Utbildningsstyrelsen har till uppgift att svara för utvecklandet av småbarnspedagogiken och utbildningen inom sitt verksamhetsområde, främja uppnåendet av goda resultat i utbildningen och följa hur småbarnspedagogiken och utbildningen ordnas.

3 §

Direktion

Utbildningsstyrelsen har en direktion som består av sakkunniga inom småbarnspedagogiken och utbildningen och om vars uppgifter, sammansättning och tillsättande bestäms genom förordning av statsrådet.

4 §

Organisation

Vid utbildningsstyrelsen kan finnas verksamhetsenheter för olika uppgiftsområden. Om verksamhetsenheterna bestäms genom förordning av statsrådet. Vid utbildningsstyrelsen finns dock alltid en enhet för uppgifter inom den svenskspråkiga småbarnspedagogiken och utbildningen.

I fråga om verksamhetsenheternas interna organisation bestäms i utbildningsstyrelsens arbetsordning. I arbetsordningen bestäms även om ledningen av utbildningsstyrelsen, verksamhetsenheternas uppgifter, de ledande tjänstemännens uppgifter, beredningen av ärenden samt om vilken tjänsteman som avgör ett ärende.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 1 och 2 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 § och 2 § 1, 3 och 4 punkten i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013) som följer:

1 §

Verksamhetsområde

Nationella centret för utbildningsutvärdering är ett oavhängigt sakkunnigorgan för extern utvärdering av småbarnspedagogik och utbildning. Utvärderingscentret producerar information för det utbildningspolitiska beslutsfattandet och utvecklandet av småbarnspedagogiken och utbildningen.

Utvärderingscentret verkar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

2 §

Uppgifter

Utvärderingscentret har till uppgift att
 1) i enlighet med den utvärderingsplan som avses i 5 § utvärdera småbarnspedagogiken och utbildningen samt den verksamhet som bedrivs av dem som ordnar småbarnspedagogik, utbildning eller undervisning och av högskolornas verksamhet,

3) stödja dem som ordnar småbarnspedagogik, undervisning och utbildning samt högskolorna i ärenden som gäller utvärdering och kvalitetssäkring;

4) utveckla utvärderingen av småbarnspedagogik och utbildning; och

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 18 december 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

ANTTI RINNE

Undervisnings- och kommunikationsminister *Krista Kiuru*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av lagen om barndagvård

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om barndagvård (36/1973) lagens rubrik, 1, 2 a, 2 b, 6, 7 a och 9 §, 11 § 1 mom. samt 11 a §, av dem 1 och 6 § sådana de lyder i lag 451/1990, 2 a § sådan den lyder i lag 304/1983, 2 b § sådan den lyder i lag 1119/1985, 7 a och 9 § sådana de lyder i lag 909/2012 och 11 a § sådan den lyder i lag 905/2012 samt fogas till lagen nya 5 a, 7 b, 9 a, 9b och 11 e § som följer:

Lag om småbarnspedagogik

Gällande lydelse

1 §

Med barndagvård avses i denna lag anordnande av vård av barn i form av daghemsvård, familjedagvård, lekverksamhet eller annan dagvårdsverksamhet.

Daghemsvård får anordnas i en för detta ändamål reserverad lokal, nedan daghem.

Familjedagvård får anordnas i ett privathem eller på någon annan hemliknande vårdplats, nedan familjedaghem.

Lekverksamhet och annan dagvårdsverksamhet får anordnas på en för detta ändamål reserverad plats.

Behövlig transport kan också anordnas för dagvårdsbarn.

Föreslagen lydelse

1 §

I denna lag föreskrivs om barnets rätt till småbarnspedagogik. Denna lag tillämpas på småbarnspedagogik som ordnas av en kommun, samkommun samt någon annan serviceproducent och ges vid daghem, i familjedagvård eller som övrig småbarnspedagogik. Med småbarnspedagogik avses en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn och i vilken i synnerhet pedagogiken betonas.

Småbarnspedagogik kan ordnas i en lokal som reserverats för detta ändamål och som kallas daghem.

Småbarnspedagogik kan ordnas i enskilt hem eller något annat vårdställe med hemliknande förhållanden, vilket kallas familjedaghem.

Övrig småbarnspedagogik kan ordnas på ett ställe som reserverats för detta ändamål.

För ett barn som deltar i småbarnspedagogisk verksamhet kan man även ordna nödvändiga transporter.

Med barndagvård avses senare i denna lag småbarnspedagogik.

2 a §

Dagvården skall stöda dagvårdsbarnens hem i deras uppgift att fostra barnen samt tillsammans med hemmen främja en balanserad utveckling av barnets personlighet.

Dagvården skall för sin del erbjuda barnet fortgående, trygga och varma människorelationer, en verksamhet som på ett mångsidigt sätt stöder barnets utveckling samt en med tanke på barnets utgångssituation gynnsam uppväxtmiljö.

I enlighet med barnets ålder och individuella behov skall dagvården, med beaktande av det allmänna kulturarvet, främja barnets fysiska, sociala och emotionella utveckling samt stöda barnets estetiska, intellektuella, etiska och religiösa fostran. Då den religiösa fostran stöds skall barnets föräldrars eller förmyndares övertygelse respekteras.

Vid främjandet av barnets utveckling bör dagvården stöda barnets uppväxt när det gäller gemensamt ansvar, fred och värnande om livsmiljön.

2 b §

För barn i barndagvård som avses i 1 § skall

2 a §

Syftet med småbarnspedagogiken som avses i denna lag är att:

1) hos varje barn främja en helhetsmässig uppväxt, hälsa och ett helhetsmässigt välbefinnande i enlighet med barnets ålder och utveckling,

2) stödja barnets förutsättningar för inläring och främja livslångt lärande och uppfyllandet av utbildningsmässig jämlikhet,

3) ordna mångsidig pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i barns lek, rörelse, konst och kulturtradition samt ge barnet möjligheter till positiva upplevelser av lärande,

4) säkerställa en småbarnspedagogisk miljö som är utvecklande, främjar inläring och är hälsosam och trygg,

5) trygga ett verksamhetssätt som respekterar barnet och så bestående förhållanden som möjligt för växelverkan mellan barnet och personalen inom småbarnspedagogiken,

6) erbjuda alla barn likvärdiga möjligheter till småbarnspedagogik, främja jämställdhet mellan könen samt ge färdigheter att förstå och respektera den allmänna kulturtraditionen samt vars och ens språkliga, kulturella, religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrund,

7) identifiera barnets individuella behov av stöd och, när det uppkommit behov av stöd, organisera ett ändamålsenligt stöd inom småbarnspedagogiken, vid behov i form av mångprofessionellt samarbete,

8) utveckla barnets förmåga till samarbete och växelverkan, främja barnets förmåga att delta i kamratgruppen samt vägleda barnet mot ett etiskt ansvarstagande och hållbart handlingsätt, respekt för andra människor och samhällsmedlemskap,

9) säkerställa barnets möjligheter att få delta i och påverka sådana angelägenheter som berör barnet självt, och

10) i samverkan med barnet och dess föräldrar eller andra vårdnadshavare främja en harmonisk utveckling hos barnet och dess holistiska välbefinnande samt stödja barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare i fostringsarbetet.

2 b §

Ett barn som deltar i småbarnspedagogisk

Gällande lydelse

kommunen ordna behövt kosthåll på vårdplatsen, om inte annat följer av lekverksamheten på grund av dess art. Detta gäller dock inte kliniska näringspreparat eller därmed jämförbara produkter som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen (364/63), ej heller bekostande av livsmedel då familjedagvård ordnas för barn i samma familj i deras eget hem.

6 §

Dagvården skall i fråga om sanitära och övriga förhållanden vara lämplig för barn och för vård och fostran av barn.

7 a §

För samordning av rehabiliteringen av barn som är i behov av särskild vård och fostran utarbetas en rehabiliteringsplan för barnet i samarbete med barnets föräldrar och vid behov med socialvården, hälso- och sjukvården och skolväsendet inom kommunen.

Föreslagen lydelse

verksamhet ska erbjudas hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov, om inte annat följer av karaktären av den småbarnspedagogiska verksamheten som ordnas på annat ställe än på ett daghem eller i familjedagvård. Bispisningen ska vara ändamålsenligt ordnad och handledd.

Vad som bestäms i 1 mom. omfattar dock inte kliniska näringsprodukter eller därmed jämförbara produkter som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004), inte heller bekostande av livsmedel då småbarnspedagogisk verksamhet ordnas för barn i samma familj i deras eget hem.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om en hälsosam och lämplig kost och om hur bispisningen ska ordnas inom småbarnspedagogiken.

5 a §

I en daghemsgrupp får samtidigt vara närvarande högst det antal barn som svarar mot tre personer i vård- och fostringsuppgifter.

6 §

Miljön för småbarnspedagogik ska med beaktande av barnets ålder och utveckling vara utvecklande och främja inläring samt vara hälsosam och trygg. Lokalerna och redskapen för verksamheten ska vara ändamålsenliga och tillgängligheten ska beaktas.

7 a §

För varje barn på ett daghem eller i familjedagvård ska en individuell plan för småbarnspedagogik göras upp utgående från genomförandet av barnets fostran, undervisning och vård. I den individuella planen ska målen för barnets utveckling och inläring samt åtgärder för uppfyllandet av målen fyllas i. Dessutom skrivs barnets behov av stöd, stödåtgärder och hur de ska genomföras in i planen.

Den individuella planen för småbarnspedagogik för varje barn görs upp i samarbete mellan personalen och barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare. Vid daghemmen ansvarar en person med behörighet som barnträdgårdslärare för att uppgöra planen. Barnets åsikt ska utredas och den ska beak-

tas när planen görs upp. Vid behov kan övriga myndigheter, sakkunniga och andra parter som stöder barnets fostran, utveckling och inläring delta i uppgörandet av barnets plan för småbarnspedagogik.

Genomförandet av den individuella planen för småbarnspedagogik för varje barn ska utvärderas och ses över minst en gång om året. Om barnets behov så kräver ska det göras oftare.

7 b §

Vid planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogik för ett barn, ska barnets åsikter och önskemål redas ut och beaktas i enlighet med barnets ålder och utveckling.

Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska beredas möjlighet att delta i och påverka planeringen, genomförandet och utvärderingen av småbarnspedagogiken för barnet.

Barnen och deras föräldrar eller andra vårdnadshavare ska vid verksamhetsenheten regelbundet beredas möjlighet att delta i planeringen och utvärderingen av småbarnspedagogiken.

9 §

Sakkunnigt ämbetsverk för dagvården är Institutet för hälsa och välfärd, om vilket det föreskrivs i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008). Vid skötseln av sina uppgifter samarbetar Institutet för hälsa och välfärd med Utbildningsstyrelsen.

Social- och hälsovårdsministeriet utarbetar tillsammans med Institutet för hälsa och välfärd en resultatmålshandling för att målen för dagvården ska uppnås, efter att ha avtalat om resultatmålen med undervisnings- och kulturministeriet.

9 §

Sakkunnigt ämbetsverk för småbarnspedagogiken är Utbildningsstyrelsen, om vilken det föreskrivs i lagen om utbildningsstyrelsen (182/1991).

Utgående från denna lag gör Utbildningsstyrelsen upp och beslutar om grunderna för planen för småbarnspedagogik. Målet med grunderna för småbarnspedagogiken är att genomföra verksamheten på lika grunder i hela landet, uppfylla de mål för småbarnspedagogiken som föreskrivs i denna lag samt styra kvalitetsutvecklingen inom småbarnspedagogiken. I grunderna för småbarnspedagogik definieras det centrala innehållet i småbarnspedagogiken, samarbetet mellan anordnarna av verksamheten och barnens föräldrar eller andra vårdnadshavare, det mångprofessionella samarbetet samt innehållet i barnets plan för småbarnspedagogik. Utbildningsstyrelsen bereder grunderna i samråd med nödvändiga samarbetsparter.

9 a §

En kommun, samkommun eller någon annan serviceproducent kan med utgångspunkt i grunderna för den riksomfattande småbarnspedagogiska planen utarbeta lokala småbarnspedagogiska planer. Planerna kan utarbetas enligt serviceproducent, enhet, grupp eller verksamhetsform, och kan beakta pedagogiska prioriteringar och andra aspekter som är av betydelse med tanke på anordnandet av småbarnspedagogiken så att de kompletterar de riksomfattande grunderna för småbarnspedagogiken.

I de lokala planerna ska man därtill beakta samarbetet mellan de kommunala myndigheter som ansvarar för verkställigheten av uppgifter inom småbarnspedagogiken, undervisningen samt social- och hälsovården samt skapa nödvändiga samarbetsstrukturer.

9 b §

Syftet med utvärderingen av småbarnspedagogiken är att trygga att ändamålet med denna lag uppfylls, stödja utvecklandet av småbarnspedagogiken och främja förutsättningarna för barnets utveckling och inlärning.

Den som anordnar småbarnspedagogiken ska utvärdera sin verksamhet samt delta i utomstående utvärdering av sin verksamhet.

Om det nationella centret för utbildningsutvärdering föreskrivs i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013).

De centrala resultaten av utvärderingarna ska publiceras.

Närmare bestämmelser om utvärdering och utvecklingen av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Kommun skall sörja för att av kommunen anordnad eller övervakad barndagvård står till buds i den omfattning och med sådana verksamhetsformer som behovet därav inom kommunen förutsätter.

11 §

Kommunen ska se till att det finns tillgång till barndagvård som anordnas eller övervakas av kommunen i den omfattning och i sådan form som behovet inom kommunen förutsätter. Vid planeringen och anordnandet av dagvård ska barnets bästa beaktas.

11 a §

Kommunen ska, utöver vad som bestäms i 11 §, se till att barnets föräldrar eller andra

11 a §

Kommunen ska, utöver vad som bestäms i 11 §, se till att barnet får en sådan av kom-

vårdnadshavare kan få en sådan av kommunen anordnad dagvårdsplats för barnet som avses i 1 § 2 eller 3 mom. efter utgången av den tid för vilken moderskaps- och föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) får betalas, dock inte under den tid för vilken den faderskapspenning enligt 9 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen som ska betalas utanför moderskaps- och föräldrapenningsperioden får betalas, och att barnet kan få *dagvård* tills det såsom läropliktigt enligt lagen om grundläggande utbildning inleder den grundläggande utbildningen. *Dagvård* ska dock anordnas under en del av dagen, när barnet innan det har nått den i lagen om grundläggande utbildning nämnda läropliktsåldern deltar i förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning eller när barnet i enlighet med 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning inleder sin grundläggande utbildning ett år tidigare än vad som anges i 1 mom. i den paragrafen. *Dagvården* ska om möjligt anordnas i den form som barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare önskar.

Föräldrarna till eller andra vårdnadshavare för ett i 1 mom. avsett barn som inte för ordnande av vården av barnet väljer en *dagvårdsplats* som kommunen anordnar enligt 1 mom., har för ordnande av barnets vård på något annat sätt rätt att få stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) så som närmare bestäms i den lagen.

Genom förordning bestäms om hur *dagvårdsplats* ska sökas samt om den tid inom vilken barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska göra detta.

Rätten till samma *dagvårdsplats* kvarstår även om barnet inte får *dagvård* under de avsnitt av faderskapspenningssperioden som avses i 9 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen. Frånvaro som beror på avsnitt av faderskapspen-

munen anordnad plats inom småbarnspedagogiken som avses i 1 § 2 eller 3 mom. efter utgången av den tid för vilken moderskaps- och föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) får betalas, dock inte under den tid för vilken den faderskapspenning enligt 9 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen som ska betalas utanför moderskaps- och föräldrapenningsperioden får betalas, och att barnet kan få *delta i den småbarnspedagogiska verksamheten* tills det såsom läropliktigt enligt lagen om grundläggande utbildning inleder den grundläggande utbildningen. *Småbarnspedagogiken* ska dock anordnas under en del av dagen, när barnet innan det har nått den i lagen om grundläggande utbildning nämnda läropliktsåldern deltar i förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning eller när barnet i enlighet med 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning inleder sin grundläggande utbildning ett år tidigare än vad som anges i 1 mom. i den paragrafen. *Småbarnspedagogiken* ska om möjligt anordnas i den form som barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare önskar.

Föräldrarna till eller andra vårdnadshavare för ett i 1 mom. avsett barn som inte för ordnande av vården av barnet väljer en *plats inom småbarnspedagogiken* som kommunen anordnar enligt 1 mom., har för ordnande av barnets vård *eller småbarnspedagogik* på något annat sätt rätt att få stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) så som närmare bestäms i den lagen.

Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare, som önskar en sådan plats inom småbarnspedagogiken som avses i denna paragraf för sitt barn, ska innan barnet behöver platsen inom utsatt tid inlämna en ansökan om detta. Genom förordning av statsrådet bestäms om hur en plats inom småbarnspedagogiken ska sökas samt om den tid inom vilken barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska göra detta.

Rätten till samma *plats inom småbarnspedagogiken* kvarstår även om barnet inte får *småbarnspedagogik* under de avsnitt av faderskapspenningssperioden som avses i 9 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen. Frånvaro som be-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ningsperioden ska anmälas till *daghemmet* senast två veckor före den planerade periodens början.

ror på avsnitt av faderskapspenningssperioden ska anmälas till *platsen inom småbarnspedagogiken* senast två veckor före den planerade periodens början.

11 e §

Kommunen ska vid anordnandet av småbarnspedagogiken samarbeta med de instanser som ansvarar för undervisning, idrott och kultur, barnskydd och övrig socialvård, rådgivningsverksamhet och övrig hälsovård samt andra behövliga aktörer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av lagen om utbildningsstyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utbildningsstyrelsen (182/1991) 1 §, 2 § 1 mom. samt 3 och 4 §, av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 641/1998, 3 § sådan den lyder i lag 641/1998 och 4 § sådan den lyder i lag 38/2003, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Verksamhetsområde

För utvecklings- och förvaltningsuppgifter inom undervisningsväsendet finns utbildningsstyrelsen som ett centralt sakkunnigämbetsverk under undervisningsministeriet.

Genom förordning bestäms vilken utbildning och *vilken* annan verksamhet som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

2 §

Uppgifter

Utbildningsstyrelsen har till uppgift att svara för utvecklandet av utbildningen inom sitt verksamhetsområde, främja uppnåendet av goda resultat i utbildningen och ge akt på hur utbildningen ordnas.

3 §

Direktion

Utbildningsstyrelsen har en direktion som består av sakkunniga inom utbildningen och om vars uppgifter, sammansättning och tillsättande stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

1 §

Verksamhetsområde

För utvecklings- och förvaltningsuppgifter inom *småbarnspedagogiken och det övriga* undervisningsväsendet finns utbildningsstyrelsen som ett centralt sakkunnigämbetsverk under undervisningsministeriet.

Genom förordning *av statsrådet* bestäms vilken *småbarnspedagogik*, utbildning och annan verksamhet som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

2 §

Uppgifter

Utbildningsstyrelsen har till uppgift att svara för utvecklandet av *småbarnspedagogiken och* utbildningen inom sitt verksamhetsområde, främja uppnåendet av goda resultat i utbildningen och *följa hur småbarnspedagogiken och* utbildningen ordnas.

3 §

Direktion

Utbildningsstyrelsen har en direktion som består av sakkunniga inom *småbarnspedagogiken och* utbildningen och om vars uppgifter, sammansättning och tillsättande *bestäms genom förordning av statsrådet*.

4 §

Organisation

Vid utbildningsstyrelsen kan finnas verksamhetsenheter för olika uppgiftsområden. Om verksamhetsenheterna bestäms genom förordning av statsrådet. Vid utbildningsstyrelsen finns dock alltid en enhet för uppgifter inom den svenskspråkiga utbildningen.

I fråga om verksamhetsenheternas interna organisation bestäms i utbildningsstyrelsens arbetsordning. I arbetsordningen bestäms även om ledningen av utbildningsstyrelsen, verksamhetsenheternas uppgifter, de ledande tjänstemännens uppgifter, beredningen av ärenden samt om vilken tjänsteman som avgör ett ärende.

4 §

Organisation

Vid utbildningsstyrelsen kan finnas verksamhetsenheter för olika uppgiftsområden. Om verksamhetsenheterna bestäms genom förordning av statsrådet. Vid utbildningsstyrelsen finns dock alltid en enhet för uppgifter inom den svenskspråkiga *småbarnspedagogen och* utbildningen.

I fråga om verksamhetsenheternas interna organisation bestäms i utbildningsstyrelsens arbetsordning. I arbetsordningen bestäms även om ledningen av utbildningsstyrelsen, verksamhetsenheternas uppgifter, de ledande tjänstemännens uppgifter, beredningen av ärenden samt om vilken tjänsteman som avgör ett ärende.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 1 och 2 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 § och 2 § 1, 3 och 4 punkten i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013) som följer:

Gällande lydelse

1 §

Verksamhetsområde

Nationella centret för utbildningsutvärdering är ett oavhängigt sakkunnigorgan för extern utvärdering av utbildning. Utvärderingscentret producerar information för det utbildningspolitiska beslutsfattandet och utvecklandet av utbildningen.

Utvärderingscentret verkar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

2 §

Uppgifter

Utvärderingscentret har till uppgift att

1) i enlighet med den utvärderingsplan som avses i 5 § utvärdera utbildningen samt den verksamhet som bedrivs av dem som ordnar utbildning eller undervisning och av högskolornas verksamhet,

3) stödja dem som ordnar undervisning och utbildning samt högskolorna i ärenden som gäller utvärdering och kvalitetssäkring,

4) utveckla utvärderingen av utbildning, och

Föreslagen lydelse

1 §

Verksamhetsområde

Nationella centret för utbildningsutvärdering är ett oavhängigt sakkunnigorgan för extern utvärdering av *småbarnspedagogik och utbildning*. Utvärderingscentret producerar information för det utbildningspolitiska beslutsfattandet och utvecklandet av *småbarnspedagogiken och utbildningen*.

Utvärderingscentret verkar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

2 §

Uppgifter

Utvärderingscentret har till uppgift att

1) i enlighet med den utvärderingsplan som avses i 5 § utvärdera *småbarnspedagogiken och utbildningen* samt den verksamhet som bedrivs av dem som ordnar *småbarnspedagogik, utbildning eller undervisning* och av högskolornas verksamhet,

3) stödja dem som ordnar *småbarnspedagogik, undervisning och utbildning* samt högskolorna i ärenden som gäller utvärdering och kvalitetssäkring;

4) utveckla utvärderingen av *småbarnspedagogik och utbildning*; och

Denna lag träder i kraft den 20 .